

МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ ЎҚУВИ: ЖАРАЁН ҚАНДАЙ КЕЧМОҚДА?

МЕН ОБУНА БЎЛДИМ, СИЗ-ЧИ?

«ГАЗЕТА ҮҚИМАГАН КУНИМ БЎЛМАГАН»

Адаш ЖАЛОЛОВ,
Самарқанд туманидаги
«Андижоний» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Узок йиллар мактабда директорлик қилдим. Халқ таълими бўлимидаги катор лавозимларда ишладим. Шу вақт мобайнида ҳаёт йўлнимнинг барча жабхаларида газета, журнал менга ҳамроҳлик қилиб келди. Тўғриси, газета ўқимаган куним йўқ, десам муболага бўлмайди.

Раис сифатида «Mahalla» газетасига бир йиллик тўлиқ обуна бўлганман. Фаолиятимиз тўғрисида асосий маълумотни айнан шу нашрдан оламан. Умуман,

«Mahalla»нинг муштариyllари бизда жуда кўп. Масалан, Шамси бобо Фазлидинов ҳар сафар газета етказиладиган куни идорага келади. У ўқиб бўлгандан кейингина таҳламга тикамиз.

Оталар чойхонасида ҳам, ёшлар орасида ҳам муштариyllарингиз сероб. Масалан, Мухсинжон Сенов, Масайжон Собировлар ҳам доимо сизларни кузатиб боради.

Шу сабабли «обуна бўлломадик», деган сўзлар бизга бегона.

Гулжаён ШАРИЕВА,
Учтепа туманидаги
«Ватан» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

«МУЛОҚОТ УЧУН, АЛБАТТА, МУТОЛАА КЕРАК»

«Mahalla» газетасини ҳар сафар кўлга олганимда, нафакат янгиликлар, тизимга оид ҳукукий аҳборотлар билан танишаман, балки бошқа маҳаллалар тажрибасини ўрганаман, улардаги вазиятларни ўз худудим билан таққослайман. Бу эса иш услубимизга янги тажрибаларни сингдириша катта мактабдир.

Очиғи, ижтимоий тармоқлардаги имловий хато, бирёзлама талқинлар, байзан ноҳолис ёндашилган мақолаларни ўқиб, бу-

лар оммани чалғитаётгани, саводсизликка бошлиётганидан оғринаман. Шу боис ўзимга керакли барча маълумотларни холис ва ишончли манба — «Mahalla»дан топишга интиламан. Ходимларимни ҳар гал газетага обуна бўлишга тарғиб қиласман. Ахир, ишончли аҳборотларга интилишнинг, ўрганишнинг нимаси ёмон? Нимаси «мажбурий обуна»? Газета ўқимаган раисни одамлар билан самарали мулоқот қилишига, очиғи, ишонмайман.

«ОБУНА БЎЛСАНГИЗ, АСЛО ЮТҚАЗМАЙСИЗ»

Ғайратжон ТОШПЎЛАТОВ,
Ўзбекистон туманидаги
«Мингтут» маҳалла
фуқаролар йиғини раиси.

Салкам 10 йилдан бўён «Mahalla» газетаси идорамда, иш столимнинг устида туради. Бу нашр саҳифаларида юртимиз маҳаллаларининг нафаси сезилиб тургани учун менга қадрли. Яширмайман, баъзан фаолиятимда ҳали дуч келмаган муяммаларга рӯбарӯ келиб қоламан. Билмайман, қўлимдан келмайди, дейиш раис учун уят. Муаммонинг ечимини излайман, кўлланма борми, китоб борми, вараклаб чиқаман. Баъзан улардан менин кийнаган саволларга жавоб топиш мушкул. Ана шунда тизимнинг нуфузли газетаси менга аскатиб қолади. Чунки газетада бугуннинг нафаси уфуриб туради, муаммою ташвишлари, ҳаётнинг барча баланд-пастлари акс этади.

Газетанинг ҳар бир сони биз учун ноёб манбаа. Йиллар ўтгани сайин тобора ноёблашиб бораверади. Шу боис маҳалланинг бугунни ва тарихини қадамба-қадам ёритиб бораётган қадрдан газетамизга обуна бўлсангиз, асло ютқазмайсиз.

СЕМИНАР

МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ ЎҚУВИ:

«Маҳалла раиси давлат идоралари, ташкилот раҳбарларидан талаб қила билиши керак.

Айни кунларда барча ҳудудларда маҳалла раислари учун ўқув-семинарлари ташкил этилмоқда. Ўқув курслари 36 академик соатдан иборат ўқув машғулотлари шаклида олиб борилмоқда. Машғулотларни олий ўқув юртларининг профессор-ўқитувчилари ҳамда амалиётчи мутахассислар олиб боряпти.

БУХОРО ВИЛОЯТИ.

Бухоро давлат университетида ташкил этилган семинарда маҳалла раислари вилоят ҳокими Ботир Зарипов билан учрашди. Тадбирда маҳалла ходимлари ҳудудда бўй кўрсатаётган ижтимоий долзарб муаммолар ечимида ҳамкорликда эътибор қаратишлари зарурлиги таъкидланди. Бунда маҳаллаларнинг молиявий имкониятларини кенгайтириш орқали ахоли муаммоларни ҳал этиш, маҳалла раислари томонидан ижтимоий муҳофазага муҳтоҷ оиласларни моддий кўллаб-куватлаш зарурлиги ётироф қилинди.

Ўз навбатида, Бухоро шаҳридаги «Шайх ул олам» маҳалласи раиси Моҳира Тошева, Бухоро туманидаги «Ойбек» маҳалласи раиси Инобат Ризаева ҳамда бошқалар юртимизда ўзига хос шаклланиб, обод масканга айланниб бораётган маҳалла «имижи»ни яратиш, ундаги муаммоларни тизимли ечишга

доир фикр-мулоҳазаларини билдириди.

Айтиш керакки, вилоятнинг шаҳар ва туманларида жами 544 нафар маҳалла раислари учун ташкил этилган амалий семинарлар уларнинг зиммасидаги вазифа, максад ва мажбуриятларини янада теран тушуниб олишига хизмат килади.

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ.

Вилоядаги машғулотлар Шароф Рашидов номидаги Самарқанд давлат университети ўқув хоналарида ўтмоқда. Ўқув машғулотлар жадвалида маҳалла раисларининг вилоят ҳокими билан учрашви режалаштирилган эди. Вилоят ҳокими Эркинжон Турдимов раислар билан очиқ мулоқат қилди ва улар олдида турган вазифаларни санаб ўтди, маҳаллада фаолият олиб бораётган ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли ва профилактика инспекторлари билан самарали ҳамкорлик қилиш

борасида фикрларини билдириди.

— Маҳалла раиси давлат идоралари, ташкилот раҳбарларидан талаб қила билиши керак. Маҳалла фуқаролари манбаатларини химоялаш, ахолин рози қилиш раисларнинг бирламчи вазифасидир, — деди вилоят ҳокими.

Учрашув сўнгидаги вилоят ҳокими маҳалла раисларига ўзига хос ишно ёзиши маслаҳат берди. Маҳалладаги муаммоларни, ҳокимлик ва давлат идоралари бажариши лозим бўлган ишлар ҳамда раиснинг ўзи зиммасидаги вазифаларни батағсил баён қилишни ва бу «иншо»ни вилоят ҳокимлигига етказишини сўради. Шунга қараб камчиликларни бартараф этиш чоралари кўрилади.

— Бундан уч ўйл аввал каммина маҳалла раиси сифатида сайловдан кейин ташкил этилган ўқув машғулотларида иштирок этиб, уни ташкил этиш ва

ўтказишида ўйл қўйилган камчиликларни алоҳида қайд қилиб ўтган эдим, — деди Самарқанд шаҳридаги «Богимайдон» маҳалласи раиси Тошпўлат Раҳматулаев. — Ўқув дастури амалиётдан узоқ шахслар томонидан тузилгани кўриниб турарди. Дастур тузганлар оқсоқолларнинг ёшини, билим ва қўнимларни турлича эканини, уларни кўпроқ қундалик фаoliyatlariga аскотадиган маълумотлар билан куроллантириш лозимлигини инобатга олмаган эди.

Машғулотларнинг факат маъруза шаклида ўтилиши, янги инновациян усуllibардан фойдаланилмагани, ҳатто слайдлар ёрдамида дарс ўтилмагани кўпчиликнинг ҳайратини оширганди. Ўз-ўзидан хозир факат бўру синф таҳтаси воситасида дарс ўтадиган замонми, деган савол туғилганди. Бу йилги машғулотларнинг биринчи куни ёки долзарб

мавзулар ҳамда машғулотлар ўтказиш учун малакали мутахассислар танланганини кўрсатди. Бундан ташқари, гурухдаги савол-жавоб ва мунозаралар маҳалла раислари, айниқса, биринчи марта сайланганларнинг малакасини ошириш, ўқитиши қанчалик зарурлигини намойиш этди.

ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ.

Урганч давлат университетида ўтказиётган машғулотларда маҳалла раислари гурухларга бўлинган холда бир хафталик дастур асосида ўқитилмоқда. Семинарнинг ўқув дастури маҳалла раислари билишлари лозим бўлган 18 та асосий мавзуни ўз ичига олади. Мавзуларда маҳалла тизимининг ташкилий-хуқуқий асослари, раисларнинг асосий вазифалари, хуқуқ ва мажбуриятлари ва бошқа қатор мухим масалалар ёритилади.

— Машғулотларда «маҳаллабай» ишлаш тизимининг моҳияти,

МАҲАЛЛА ЯНГИЛИКЛАРИ

«Раис иш кўзини билса, натижага эришиши осон...»

Якунланган маҳалла раислари сайловида маҳалладошларим яна бир бор менга ишонч билдиришиди. Тизимда 1990 йилдан бери ишлётган бўлсам, 2019 йилдан бери раис сифатида фаоият юритаман. Илк бор раис сифатида иш бошлаганимда ахоли ишончини оқлашни олдимга мақсад қилгандим. Шу боис ҳалқнинг розилигини олиш учун интилдим.

Муаммоларни ўрганиш ва ҳал этиш учун кенгаш билан ҳамкорликда «хонадонбай», «фуқаробай» иш олиб бордик. Ҳамкор ташкилотлар билан алоқаларни мустаҳкамладик. Кунлик ва ҳафталик иш режа тузиб, ҳар бир хонадондаги муаммони максаддли ва манзилли ҳал қилдик. Вақт ташкил қилувчиларини эса Ҳалқ қабулхонаси орқали ечишга эришидик. Маҳаллада сайёр қабуллар ташкил этидик.

2019 йилда 18 ёшдан 55 ёшгacha 124 нафар ишсиз фуқаро бор эди. Хозир уларнинг сони 46 нафарни ташкил этиди. Уларнинг 20 нафариға иккичи экин экиш учун 15 сотихдан ер беришни режалаштириб турибиз. Маҳалламизда оиласлай ажралишларнинг олдини

олишига жиддий қараймиз. 3 та оиласи яраштиридик. Қолаверса, 30 нафар ёшни «+10» тамойили асосида 3 нафар энг фаол нуронийга бириктириб берганмиз. Муаммоларни ўрганиб, 8 нафарини иш билан таъминладик. 2 нафариға кредит олиб бердик.

Бу меҳнатларимиз ўз мевасини кўп куттиримади. Ўтган йили «Энг яхши маҳалла раиси» кўрик-танловининг туман ва вилоят босқичида 1-уринни олиб, республика босқичига ўйл олдим. Яқуний беллашувда «Энг фаол маҳалла раиси» номинациясида ғолиб чиқдим ва 30 миллион сўмлик мукофот билан тақдирландим.

Бугун маҳалла раиси ишнинг кўзини билса, яхши натижага эришиши осон. Масалан, бизнинг

ёнимизда хотин-қизлар фаоли, ёшлар етакчиси, ҳоким ёрдамчи-си ва профилактика инспектори елкадош бўлмоқда. Шахсан ўзим улар билан ҳамкорликда иш олиб боряпман. Ҳар куни режа билан ҳаракатланамиз. Тушдан кейин режамиз ижросини сарҳисоб қиласиз. Ҳал бўлмаган муаммоларни юқори ташкилотларга йўллаймиз.

Айни кунларда маҳалламиз ахолиси ўтасида саломатлик кунлари ўтказишимиз. Шу йўналишда 18-100 ёшгacha бўлганлар учун бепул тиббий кўрик ташкил қилдик.

Келгуси режам — маҳаллани обод ва хавфисиз ҳудудга айлантиришдир. Биринчи навбатда, бандликни таъминлаш. Уйда ўтирган

аёлларнинг билим савиясини ошириш учун қайнона-келинлар ўтасида ўқув курслари очишини режалаштирияпман. Бу менинг шахсий ташаббусим бўлиб, аҳоли томонидан қўллаб-куватланди. Яни бу лойиха ишга тушса, янги турмуш курган йигит-қизларни ФХДЁга ариза беришдан аввал ҳаётга тайёрлаб борамиз. Яна бир эзгу орзуим — маҳалламиз хотин-қизлари шу ерда, оила бағрида рўзгорга ёрдам беришса, дейман. Үнга психолог, маҳалла фаоллари, кекса отахон-онахонларни жалб этамиз.

Муқаддасхон РЎЗИМАТОВА,
Учқўрғон туманидаги
«Маданият» маҳалла
фуқаролар йигини раиси.

СЕМИНАР

ЖАРАЁН ҚАНДАЙ КЕЧМОҚДА?

Маҳалла фуқаролари манфаатларини ҳимоялаш, аҳолини рози қилиш раисларнинг бирламчи вазифасидир»

фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлаш, маҳалла раисининг ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли ва профилактика инспектори билан ҳамкорликда амалга оширадиган вазифалари хусусида атрофлича тушунчалар берилмоқда, — дейди Урганч шаҳридаги «Маърифатчилар» маҳалласи раиси Аминбой Ҳожиев.

— Шунингдек, эҳтиёжманд оиласларни қўллаб-кувватлаш, «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари» билан ишлаш бўйича қўшимча маълумотлар тақдим қилинмоқда. Сиёсий-хукуқий билим ва малакамизни ошириш имкониятига эга бўляпмиз.

Семинар дастуридан вилоят сектор раҳбарлари иштирокида мулоқотлар ўтказиш, маҳалла раислари томонидан ишлаб чиқилган иш режаси тақдимоти ҳам ўрин олган. Ўқув-семинари якунидаги мавзуларни ўзлашибди.

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ. Жиззах давлат университетида маҳалла раисларининг ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий соҳалардаги билимларини янада юксалтириш, бугунги исплоҳотлар мазмун-моҳиятидан хабардорлик даражасини ошириш юзасидан ўқув-семинарлар ташкил этилмоқда. Семинарда барча секторлар раҳбарлари иштирок этиб, раисларнинг фаолияти, ташкилий-амалий жиҳатлар бўйича фикр, таклиф, тавсияларини билдирилмоқда.

— Маҳалла раиси ўз иш фаолиятини бугунги кун талаби асосида олиб бориши учун доим ўқиб-ўрганиши, жаҳонда ўз бераётган сиёсий-иктисодий жараёнлардан, қонунчиликдаги ўзгаришлар, аҳборот коммуникация соҳаси янгиликларидан хабардор бўлиши лозим, — дейди Бахмал туманидаги «Файзобод» маҳалласи раиси

бўйича тест синови ўтказилади.

Абдурасул Боймаматов. — Ўқув машғулотларида ана шу муҳим жиҳатларга эътибор қаратилгани ҳамда таълим жараёнига юқори малакали мутасадиларидан иборат тренер-модераторлар дарс бермоқда. Машғулотларда маҳалла раисининг ҳуқук ва мажбурияtlари, аҳоли турли катламлари билан ишлашдаги малака ва қўнимларни, касбий фаолиятида мумомаладан маданияти, ижтимоий муаммони ҳал этишдаги салоҳияти, иш жараёнига юзага келиши мумкин бўлган зиддиятли вазиятларда ўзини тутиши, шахсий сифатлари, ташаббускорлиги, ташкилотчилиги ва бошқа зарур жиҳатларга эътибор қаратилмоқда.

— Ўқувда оиласлардаги муҳитни ўрганиш, фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлаш, маҳаллада барқарорликни таъминлаш, оиласларидан мудавфақиятли ўтган тингловчиларга сертификатлар топширилди.

НАВОЙИ ВИЛОЯТИ. Вилоятдаги семинарларда маҳалла раисларига

профессор-ўқитувчилар, вазирлик ва идоралар, ҳудудий бошқармалар мутасадиларидан иборат тренер-модераторлар дарс бермоқда. Машғулотларда маҳалла раисининг ҳуқук ва мажбурияtlари, аҳоли турли катламлари билан ишлашдаги малака ва қўнимларни, касбий фаолиятида мумомаладан маданияти, ижтимоий муаммони ҳал этишдаги салоҳияти, иш жараёнига юзага келиши мумкин бўлган зиддиятли вазиятларда ўзини тутиши, шахсий сифатлари, ташаббускорлиги, ташкилотчилиги ва бошқа зарур жиҳатларга эътибор қаратилмоқда.

— Ўқувда оиласлардаги муҳитни ўрганиш, фуқароларнинг мурожаатлари билан ишлаш, маҳаллада барқарорликни таъминлаш оиласларидан мудавфақиятли ўтган тингловчиларга сертификатлар топширилди.

НАВОЙИ ВИЛОЯТИ. Вилоятдаги семинарларда маҳалла раисларига

туманидаги «Талқоқ» маҳалласи раиси Зиёдулла Рӯзиев. — Фаолиятимиз самарадорлигини оширишга қаратилган долзарб мъарузалар қизғин савол-жавоб ва баҳс-мунозараларга уланди. Машғулотлар нафақат долзарблиги, балки кенг қамровлилиги билан аҳамиятли бўлди. Унда маҳалла тизимидағи њеч бир йўналиш, ҳатто йигинлар қошидаги жамоатчилик комиссиялари фаолияти эътибордан четда қолмади. Негаки, мазкур комиссиялар фаолиятининг самарави ташкил этилиши маҳаллаларда ижтимоий-маънавий муҳитни согломлаширишда муҳим аҳамиятга эга. Энди бу ерда олган билимларимизни фаолиятимизда самарави кўллаймиз.

Ўқув-семинарлари республикамизнинг барча худудларида ўтказилмоқда.

МУХБИРИМИЗ.

ЙИГИННИНГ ИҚТИСОДИЙ АСОСЛАРИ НИМАЛАРДАН ИБОРАТ?

«Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги қонунга мувофиқ, фуқаролар ийгинининг иқтисодий асослари белгилаб кўйилган.

1. МАҲАЛЛАНИНГ МОЛИЯВИЙ АСОСИ. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятининг молиявий асоси ўз маблағларидан, маҳаллий бюджетлар маблағларидан, юридик ва жисмоний шахсларнинг ҳомийлик хайрияларидан, шунингдек, қонунчиликда назарда тутилган бошқа маблағлардан ташкил топади.

Фуқаролар йигини банк ҳисобварагидаги молиявий маблағларини қонунчиликда белгиланган

тартибида мустақил тасарруф этади. Уларнинг молиявий маблағлари олиб кўйилиши мумкин эмас. Фуқаролар йигини кенгаши молиявий маблағлардан фойдаланиши тўғрисида ҳар чоракда фуқаролар йигини олдида хисоб беради.

2. ФУҚАРОЛАР ЙИГИНИНГ МУЛКИ. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан барпо этилган, олинган ёки қонунда белгиланган тартибида уларга

берилган жамоат, ижтимоий-маший объектлар ва бошқа максадларга мўлжалланган объектлар, шунингдек транспорт воситалари, хўжалик анжомлари ва бошқа кўчар ҳамда кўчмас мол-мulk уларнинг мулкидир. Улар дахлсиздир ва қонун билан кўриқланади.

3. МУЛКНИ ИЖАРАГА БЕРИШ. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ўз мулкни бўлган объектларни вақтингачалик ёки доимий фойдаланиш

учун юридик ва жисмоний шахсларга беришга, ижарага топширишга, белгиланган тартибида ўз тасарруфидан чиқаришга, шунингдек қонунчиликка мувофиқ ушбу объектлар билан боғлиқ бошқа битимлар тузишга ҳақлидир. Қолаверса, фуқаролар йигини коммунал хизматлар, соликлар ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашда қонунчиликда белгиланган тартибида имтиёзлар ва преференциялардан фойдаланади.

РАИС ЁН ДАФТАРИГА!

РАИС ЁН ДАФТАРИГА!

МАҲАЛЛА ХОДИМЛАРИ қандай рағбатлантирилади?

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимлари байрам (ишланмайдиган) кунлари муносабати билан лавозим маошининг бир бараваригача миқдорда бир марталик мукофот билан моддий рағбатлантирилиши мумкин

Ўтган галги сонимизда (27-сон, 2022 йил 9 июль) маҳалла ходимларининг иш меъёrlари, уларга қанча ҳак тўланиши хақида ёзгандик. Бугун уларга шахсий ва рағбатлантирувчи устамалар тўланиши, мукофотлар ажратилиши ва уларнинг ижтимоий ҳимояси ҳақида тўхтамализ. Мазкур жараёнлар Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 28 декабрдаги 779-сон қарори билан тасдиқланган «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимларини рағбатлантириш жамғармаси тўғрисида»ги Низом асосида амалга оширилади.

ЖАМҒАРМА МАБЛАГЛАРИ НИМАГА САРФЛАНАДИ?

Айтиш керакки, Жамғарма юридик шахс ҳисобланмайди ва унинг маблағларини бошқариш ва тасарруф қилиш туман (шаҳар) маҳалла ва нуронийларни кўллаб-куватлаш бўлимлари томонидан амалга оширилади. Кўйидагилар Жамғарма маблағларини шакллантиришнинг асосий манбалари саналади:

- ✓ фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг йиллик меҳнатга ҳак тўлаш жамғармасининг (моддий рағбатлантириш маҳсус жамғармаси маблағларини инобатга олмаган ҳолда) 10 фоизи миқдоридаги бюджет маблағлари;

- ✓ ҳалқ депутатлари туман (шаҳар) Кенгашлари қарорларига асосан ажратиладиган маҳаллий бюджетлар қўшимча манбаларининг 3 фоизи миқдоридаги ажратма;

- ✓ фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларининг

мол-мулкини белгиланган тартибда ижарага беришдан олинган маблағлар;

- ✓ ҳомийлик маблағлари;
- ✓ қонунчилик ҳужжатлари билан тақиқланмаган бошка манбалар.

Жамғарма маблағларидан туман (шаҳар) бўлимлари томонидан ҳар йили тасдиқланадиган даромадлар ва ҳаражатлар сметаларига мувофиқ, тегишли шахсий ғазна ҳисобвараги орқали фойдаланилади. Маблағлар кўйидаги мақсадларга йўналтирилади:

- ✓ фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимларининг лавозим маошларига ҳар ойлик шахсий ва рағбатлантирувчи устамалар белгилаш ва тўлаш;
- ✓ маҳалла ходимларини мукофотлаш;
- ✓ фуқаролар йигини ходимларига муддий ёрдам кўрсатиш.

МУКОФОТЛАШ ТАРТИБИ ҚАНДАЙ?

Лавозим маошларига ҳар ойлик устамалар ходимлар томонидан хизмат вазифаларини вижданан ва юксак ташаббускорлик асосида бажаришни рағбатлантириш максадида белгиланади. Устамалар маҳаллада уч ойдан кам бўлмаган иш стажига эга бўлган ходимларга тўланади.

Маҳалла ходимларини мукофотлаш даврий ва бир марталик шаклда амалга оширилади. Фуқаролар йигинлари раислари ҳар чорак якуни бўйича кейинги ойнинг 5 санасига қадар маҳалла ходимлари томонидан амалга оширилган ишлар юзасидан маълумотларни туман (шаҳар) бўлимiga тақдим этади.

Туман (шаҳар) бўлими ҳар чорак якуни бўйича кейинги ойнинг 10-санасига қадар тақдим этилган маълумотларни Вазирлар Маҳкамасининг «Фуқаролар йигинлари фаолияти самарадорлигини баҳолашнинг рейтинг тизимини такомилластириш тўғрисида»ги 2020 йил 14 августдаги 485-сон қарорига мувофиқ таҳлил килиб, ходимлар фаолиятининг самарадорлик даражасини рейтинг тизимida баҳолайди.

Рейтинг баҳолаш натижаларига кўра, «намунали», «яхши», «қоникарли», деб топилган фуқаролар йигини ходимларига баҳолашнинг рейтинг тизими бўйича (100, 75, 50 фоизгача миқдорда) ҳар ойлик устамалар белгиланади ҳамда келгуси чорак давомида кўпланилади.

Қолаверса, маҳалла ходимлари байрам (ишланмайдиган) кунлари муносабати билан лавозим маошининг бир бараваригача миқдорда бир марталик мукофот билан моддий рағбатлантирилиши мумкин.

Ҳар ойлик устамалар, мукофотлар, ижтимоий муҳофаза қилишнинг аниқ миқдорлари ва улар татбиқ этиладиган ходимлар Низом талабларига мувофиқ, Жамғарма тушумлари ҳажмидан келиб чиқиб, туман (шаҳар) бўлими бошлигининг бўйруги билан белгиланади.

Албатта, тизим фаолиятида жонбозлик кўрсатаётган, жонкуярлик билан меҳнат қилаётган маҳалла ходимлари рағбатга муносиб. Юқоридаги Низом талаблари айнан уларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтиришга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

ХАБАРИНГИЗ БОРМИ?

Энди қарздорлиги мавжуд машиналар постларда тўхтатилади

Хукумат қарори (377-сон, 08.07.2022 й.) билан Йўл-патруль хизмати стационар постларида «Яшил» ва «Қизил» йўлак тамоилии асосида ҳаракатланиш тартибини жорий этиш тўғрисида низом тасдиқланди. Низомга кўра, транспорт воситаларининг ҳаракати фото ва видео қайд этиш қурилмалари орқали қайд қилиниб, хайдовчиларга ёруғлик диодли экран орқали ишора бериш йўли

билан тартибга солинади. Экранда акс эттирилмаган ёки «Яшил» йўлак бўйлаб ҳаракатланиш ҳақида ишора берилган транспортлар «Яшил» йўлак бўйлаб тусиқсиз ҳаракатланади. «Қизил» йўлакдан ҳаракатланиши буюрилган транспорт воситалари бўйича ҳаракат қатнашчиларининг ҳужжатлари электрон маълумотлар базасидан фойдаланган ҳолда текширилади. Аниқланган қарздорликлар бўйича тўлов

амалга оширилганидан сўнг, уларнинг ҳаракатини давом эттиришига рұхсат берилади. Қарздорлик тўланмаган ҳолларда транспорт воситалари маҳсус тўхташ жойларига жойластирилади. Қарздорлик аниқланган транспортларга бир нечта ҳолларда, жумладан, қарздорликка асос бўйлган қоидабузарлик юзасидан судга мурожаат қилинганда ҳаракатини давом эттиришга рұхсат берилади.

БИЛАСИЗМИ?

«Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимларини ижтимоий кўллаб-куватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент фармонига (ПФ-6324-сон, 18.10.2021 й.) кўра, 2021 йил 1 ноябрдан:

— худудида хонадонлар сони мингта ва ундан ортиқ бўлган фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ходимларининг ойлик лавозим маошлари 35 фоизга оширилади;

— фуқаролар йигинларини сақлаш билан боғлиқ ҳаражатлар тегиши маҳаллий бюджет маблағлари хисобидан молиялаштирилади;

— маҳалла ходимларини рағбатлантириш, уларга бухгалтерия хизматини кўрсатиш вазифаси туман (шаҳар) ҳокимликларидан туман (шаҳар) маҳалла ва нуронийларни кўллаб-куватлаш бўлимларига ўтказилади.

Шунингдек, ҳужжатга асосан, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолият юритаётган бино ва иншоотлар хатловдан ўтказилади ва бошқа мол-мулклари ўзларида қолдирилади. Туман (шаҳар) ҳокимликларига тегишли бўлган, шу вақтгача фуқаролар йигини томонидан фойдаланиб келинган бино ҳамда иншоотлар туман (шаҳар) маҳалла ва нуронийларни кўллаб-куватлаш бўлимларига оператив бошқарув ҳуқуки асосида бепул берилади.

ИЖТИМОЙ ХИМОЯ

ОИЛАВИЙ ТАДБИРКОРЛИК КРЕДИТЛАРИ ҚАНДАЙ АЖРАТИЛАДИ?

Жисмоний шахсларга 33 миллион сўмгача бўлган миқдорда кредит қайтарилишининг таъминоти сифатида ҳоким ёрдамчисининг тавсияномаси қабул қилинади

2022 йил 8 июлда Вазирлар Маҳкамасининг 373-сон қарори асосида «Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурларининг ягона электрон платформаси орқали кредитлар ажратиш тартиби тўғрисида»ги Низом тасдиқланди. Мазкур Низом оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари доирасида тижорат банклари томонидан кредитларни Ягона электрон платформа орқали ажратиш тартибини белгилайди.

ҚАНДАЙ МАҚСАДЛАР КРЕДИТ АЖРАТИЛМАЙДИ?

Низомга кўра, дастурлар доирасида лойиҳаларни молиялаштириш учун кредитлар фақат Ягона электрон платформа орқали ажратилади.

Бунда кредитлар илгари олинган кредитларни ёки ҳар қандай бошқа қарзларни қайтариш, алкоголь ва тамаки маҳсулотлари ишлаб чиқариш, савдо-воситачиликни амалга ошириш, умумий овқатланиш ташкilotларининг айланма маблағларини шакллантириш, мебель, уяли телефон, машийи техника ва бошқалар сотиб олиш, енгил автотранспорт воситалари, жумладан, йўловчи ташувчи автомобиллар сотиб олиш, маъмурий харажатларни тўлаш, жумладан, хизмат автомобиллари таъминоти, бино ва иншоотлар сотиб олиш ва қуриш учун ажратилмайди.

Чорвачиликни ривожлантириш кредитларини ажратишида — сут йўналишидан қорамол ҳамда совлиқ қўй ва эчки сотиб олишга, иссиқхоналарни ташкил этишида — ҳудудлардаги ўзлаштирилмаган адир ерлардан фойдаланилаётган лойиҳаларга, ички туризмни ривожлантириша — оилавий меҳмон уйлар, хостеллар ва экоўйлар мажмуасини ташкил этиши ҳамда уларни таъминалаш бўйича лойиҳаларга устуворлик берилади.

ҲОКИМ ЁРДАМЧИСИ ЛОЙИҲАНИ ЖОЙИГА ЧИҚИБ ЎРГАНАДИ

Дастурлар доирасида кредит аризалари қарз олувчи томонидан мустақил равиша ёки ҳоким ёрдамчиларининг кўмаги билан Ягона электрон платформа орқали тақдим этилади. Кредит ажратиш тўғрисидаги аризалар

барча босқичларда платформада онлайн кўриб чиқилиди ва ҳар бир босқичда қабул қилинган карор тўғрисида (телеграм бот, SMS-хабарнома, электрон почта ёки шахсий кабинет) маълумот берилади.

Жисмоний шахсларга 33 миллион сўмгача бўлган миқдорда кредит қайтарилишининг таъминоти сифатида ҳоким ёрдамчисининг тавсияномаси қабул қилинади. Ягона электрон платформа орқали аризалар бир кун мuddатda автоматлаштирилган ҳолда кўриб чиқиш учун қабул қилинади. Скоринг натижасига кўра, қарз олувчининг ижобий баҳоланган аризаси кўриб чиқиш учун ҳоким ёрдамчисига келиб тушади.

Ўз навбатида, ҳоким ёрдамчиси қарз олувчининг аризасига асосан, жойига чиқсан ҳолда, унинг фаолият тuri бўйича шарт-шароитлари, имконияти ҳамда етарили кўнинкаси мавжудлигини ўрганиб, ўрганиш натижаси бўйича фотохисобот ва қарз олувчининг харитадаги жойлашувини илова қиласан ҳолда кредит ажратиш учун тавсиянома ёки кредит ажратишни рад этиш тўғрисидаги холосани беш иш куни мобайнида электрон платформага жойлаштиради. Ҳоким ёрдамчисининг платформа орқали юборган сўровига тегишли ташкилотлар томонидан уч иш куни мобайнида жавоб берилиши лозим.

МАҲСУЛОТ ҚАНЧА МУДДАТДА ЕТКАЗИБ БЕРИЛАДИ?

Ягона электрон платформага гаров таъминоти билан боғлик маълумотлар қарз олувчи томонидан электрон шаклда тақдим этилади. Тижорат банкларига тақдим этилган ҳужжатларда но-

мутаносиблик, хато ва камчилик аниқланганда ҳамда зарур гаров таъминотлари тақдим этилмаганди, кредит ажратилиши рад этилади. Қарз олувчи бир ой ичida уларни бартараф этиб, тижорат банкига қайтадан тақдим этиши мумкин.

Банклар томонидан кредит ажратиш тўғрисидаги қарор уч иш кунидан кеч бўлмаган мuddатda қабул қилинади, ҳужжатлар электрон кўринишда шакллантирилади ва имзоланади. Ижобий қарор қабул қилинганда, қарз олувчига кредит хисобидан сотиб олинидаги маҳ-

сулот ва хизматларни электрон савдо майдонидан танлаш ҳақида SMS-хабарнома юборилади.

Маркетплейс тизими — маҳсулот ва хизматларни сотиш истаги бўлган барча тадбиркорлик субъектлари учун очик электрон савдо майдони хисобланади. Тижорат банки ва қарз олувчи ўртасида кредит шартномаси тузиленади сунг ўн беш иш куни мобайнида маркетплейс тизимида қарз олувчи ва маҳсулот етказиб берувчи ўртасида маҳсулот ва хизматларни етказиб бериш тўғрисида шартнома тузилади. Маҳсулотлар шартнома ту-

зилган кундан бошлаб ўн кундан ортиқ бўлмаган мuddатда етказиб берилиши, хизматлар эса йигирма кундан ортиқ бўлмаган мuddатда кўрсатилиши лозим. Ҳоким ёрдамчиси уч иш кунида жойига чиқсан ҳолда, товарлар ҳақиқатдан етказиб берилгани ёки берилмагани тўғрисида фотохисоб шаклида электрон дадлатнома тузади.

**Фарҳод УЗОҚОВ,
Китоб тумани маҳаллабай
ишлиш ва тадбиркорликни
ривожлантириш маркази
раҳбари.**

МЕНДА САВОЛ БОР...

«Қанча миқдорда кредит ажратилади?»

— Ҳоким ёрдамчилари томонидан оилавий тадбиркорликни ривожлантириш дастурлари бўйича қанча миқдорда кредитлар учун тавсиянома берилади? Кредитлар нақд пул кўринишида берилши мумкинми?

Нозимжон СОБИРОВ.
Қашқадарё вилояти.

Турғун ҲАҚИМОВ,
Марказий банк
департаменти
бошқарма бошлиғи:

— Президентнинг ПҚ-55-сонли қарор бўйича тадбиркорлик ташаббусига эга жисмоний шахсларга 33 миллион сўмгача ҳамда белгиланган тартибида давлат рўйхатидан ўтган кичик

тадбиркорлик субъектларига учинчи шахс кафиллиги, сурғута полислари, кредит хисобига сотиб олинаётган мол-мулклар гарови ва бошқа таъминот турлари асосида 225 миллион сўмгача бўлган миқдорда кредит ҳоким ёрдамчисининг тавсияномаси билан берилади. Шунингдек, 225 миллион сўмдан ортиқ

миқдордаги кредитлар кредит олиш истагини билдирувчи тадбиркорлик субъектларига ҳоким ёрдамчисининг тавсияларига мувофиқ, туман (шахар) ҳамда ҳудудий Оилавий тадбиркорликни қўллаб-кувватлаш марказларининг асослантирилган ва натижадорлигига аниқ хисобитоб қилинган ҳолдаги

карори асосида берилади. Ўзини ўзи банд қиладиган фуқароларга айрим турдаги фаолиятни амалга ошириш (касаначилик, хунармандчилик, иссиқхона қуриш ва шу кабилар учун зарурий хомашё, эҳтиёт қисми ҳамда қурилиш молларини сотиб олиш) максадида 5 млн. сўмгача миқдорда кредит маблағлари нақд пулда берилishi мумкин.

КЎЗГУ

Энди йўлларимиз хавфсиз ва равон бўлади

Йўлларимиз ҳавас қиладиган даражада эмас. Бунинг яширадиган жойи йўқ. Ҳамма билади. Ҳатто айрим халқаро, вилоятлараро стратегик йўлларнинг ахволи хароб бўлиб ётгани тўғрисида ҳайдовчиларимиз, хорижлик юк ташувчиларнинг кўплаб чиқишилари бўлган, бўляпти. Кичикроқ аҳамиятли, маҳалалардаги ички йўлларнинг каттагина қисмига қараб бўлмайди. Бу узоқ йиллар мобайнида соҳага эътиборнинг турли сабабларга кўра пасайгани, коррупция, таъмирлаш, янги йўлларни куриш жараёнида таниш-билишчиликнинг авж олгани билан боғлиқ, чамамда.

Тўғри, ўтган тўрт-беш йил ичидаги масалага эътибор қартила бошланди. Ишлар, аввали, тизимни шакллантиришга йўналтирилди. Бу борада ўнлаб қарору фармонлар эълон қилинган. Маҳалла раислари билан сухбатлар чоғида ички йўллар аста-секин таъмирлашиб бораётгани, янгитдан асфальтланаётгани тўғрисида кўп эшиштамиз. Кичик-кичик қурилишлардан коррупцион «туйник»ларни аниқлаш ва бартараф қилиш мақсадида фойдаланилди. Натижада минглаб километр ички йўллар асфальтлангани, таъмирлангани, бу жаёён давом этаётганини инкор этиб бўлмайди. Аммо барibir Германия ёки Нидерландия бўлишимиз учун хали кўп ишлашимиз, энг замонавий йўлсозлик методиклари, технологиялари, тажрибаларини жорий этишимиз лозим.

ҲАҚИҚИЙ «ЖАРРОХЛИК АМАЛИЁТИ» ЭНДИ БОШЛАНЯПТИ

Бир нарсани тушуниш кеяр. Соҳада шу пайтгача амалга оширилган ишлар катта ислоҳотларга тайёргарликдан ўзга нарса эмас эди. Зоро, йўллар, бу — мамлакатнинг қон томирлари. Биз томирларимизда тўплланган «тромб» — тикинларни буткул бартараф қилишимиз шарт. Акс ҳолда фалажлик — давлат миёсидаги «инфаркт» муқаррар.

ЙЎЛЛАР ҚАНДАЙ ХАВФСИЗЛАШАДИ?

Дарҳақиқат, дастурда автомобиль йўллари инфратузилмасини комплекс такомиллаштириш, ҳаракатни бошқариш тизимини рақамлаштириш, жамоат транспортини ривожлантириш, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириш, болаларга йўл ҳаракати қоидаларини амалий ўргатишни йўлга кўйиш каби булимлар алоҳида ўрин эгаллаган.

Бундан ташқари, ҳайдовчиларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимини такомиллаштириш ҳамда транспорт воситаларининг техник ҳолати устидан назоратни кучайтириш келгуси йиллардаги асосий вазифаларимиздан бири бўлиб қолади. Шу билан бир вақтда йўллар замон талаблари, жаҳон стандартларига мослаштириб борилади.

Жумладан, ҳайдовчиларимиз ҳаётига автоматлаштирилган автомобиллар тураргоҳлари кириб келади. Биргина пойтахтимизда бундай тураргоҳлар 30 дан ортиқ курилиши режалаштирилмоқда.

БУНГА ҚАНДАЙ ЭРИШАМИЗ?

Юқорида айтганимиздек, ўтган давр мобайнида тизимда долзарб масалаларни ҳал этишга қодир тизим яратилган. Турли вазирликлар, агентлик ва қўмиталарнинг мувофиқликда ишлаши учун шароит мавжуд. Дастурда белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши турли соҳалар томонидан мувофиқликда олиб борилади.

Жумладан, Қорақалпоғистон

тон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар прокурорлари — ҳар чорақда масъул давлат органлари томонидан дастур ижроси амалга оширилиши юзасидан ҳудудлар кесимида ўрганишларни ўтказиш ва натижалари бўйича Боз прокуратурага ахборот беришлари шарт.

Бош прокуратура, Ҳисоб палатаси — ҳар чорақда масъул давлат органлари раҳбарларининг дастур ижроси, шу жумладан, ҳудудлар кесимида амалга оширилиши юзасидан ҳисоботларини эшлиш ва бажарилмаётган масалалари юзасидан танқидий муҳокама қилиш мақсадида Йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича Республика махсус комиссиясига ахборот киритадилар.

Вазирлар Махкамаси ҳар ярим йилда дастур ижросини ҳудудлар кесимида танқидий муҳокама қилиб, ижроси юзасидан камчиликларга йўл кўйган масъул раҳбарларига интизомий жазо чораларни кўради. Дастурда белгиланган тадбирларни тўлиқ амалга оширади. Жаёён учун жавобгарлик Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича хисоблаб чиқилади.

БИЛАСИЗМИ? Автомактаб- ларнинг рейтинги тузилади

Ҳукумат қарори билан Автомототранспорт воситалари ҳайдовчиларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини оширишни амалга оширувчи таълим ташкилотларининг рейтингини аниқлаш тартиби тўғрисида Низом тасдиқланди.

Низомга кўра, рейтинг баҳолаш қўйидаги кўрсаткич (индикатор)лар асосида амалга оширилади:

✓ таълим ташкилотлари битирувчиларининг ҳайдовчиллик гувоҳномасини олиш учун назарий ва амалий имтиҳон натижалари;

✓ таълим ташкилотлари битирувчиларининг ҳайдовчиллик гувоҳномасига эга бўлгандан кейин, йил якунигача йўл ҳаракати қоидаларига амал қиласпиш ҳолларидаги жарима баллари;

✓ йил якунигача қонуний кучга кирган суд қарорига асосида таълим ташкилотлари битирувчилари айби билан содир этилган йўл-транспорт ҳодисалари сони;

✓ таълим ташкилотларида тўлиқ штатда фаолият юритадиган олий маълумотга ёки илмий даражага эга ўқитувчиларнинг сони тўғрисида маълумотлар.

Таълим ташкилотлари рейтингини баҳолаш кўрсаткич (индикатор)лар асосида Йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати амалга оширилади.

Таълим ташкилотлари рейтингни қўйидагича тоифаларга ажратилади:

✓ 81 баллдан 100 баллгача – «яшил»;

✓ 51 баллдан 80 баллгача – «сарик»;

✓ 50 баллдан паст – «қизил».

Рейтинг балл кўрсаткичлари Республика бўйича ягона шаклда юритилади ҳамда йил якунлари бўйича Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри бўйича алоҳида хисоблаб чиқилади.

Рейтинг натижалари ҳар йили 25 январда ОАВ ва ижтимоий тармоқларда эълон қилинади.

Низом 2022 йил 1 сентябрдан эътиборан кучга киради.

Улуғбек ИБОДИНОВ.

3

МОҲИЯТ

3 ёшга тўлмаган болалар боғчага бориши мумкин

Нега хусусий боғчалар шунча имтиёзни олаётган бўлса-да, барибир нархлар баланд ўрнатилган? Эртага ишга чиқсан аёлларнинг маошининг анчагина қисми шунга кетиб қолиши аниқ-ку. Натижада имтиёздан фақат катта маош оладиган, даромад қиласидиган ота-оналар фойдаланиши мумкин бўлиб қолади

Боғчаларда гўдаклар гурухлари тутатилганидан сўнг, ишламоқчи бўлган айрим оналар учун муаммолар туғилгани рост. Албатта, бу тажриба МТМлардада жой етишмаётгани ва оналарнинг бола парвариши билан шугулланиш даврини узайтириш мақсадида амалга оширилди. Утган йиллар давомида давлат-хусусий шериклик асосидаги боғчаларнинг кўпайгани, давлат боғчаларининг таъмирланиши ва зарур ҳудудларда курилгани, оиласий боғчалар ишга тушгани боис жой етишмовчилиги муаммоси деярли бартараф қилинди.

Эндилиқда масалага янги давр нуқтаи назаридан қараш, қоидаларни шунга мос ислоҳ қилиш пайти келмоқда. Куни кечга Президентимиз томонидан имзоланган «Мактабача таълим соҳасида давлат-хусусий шерикликни янада ривожлантириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарор ана шу ислоҳотларни бошлаб берди.

ҚАРОР БИЛАН НИМА ЎЗГАРАДИ?

— Қарорга мувофиқ, жорий йил 1 сентябрдан оиласий нодавлат боғчаларда қатнаётган ижтимоий кўмакка муҳтоҷ оиласалар фарзандлари ва маҳсус контингентлар сони тарбияланувчилар сонининг 70 фоизидан кам бўлганда, етмаган қисмiga бошка оиласарнинг болаларини қабул қилишга рухсат этилади, — дейди Мактабача таълим вазирлиги ахборот хизмати бошлиғи Мавлуда Асқархўжаева. — Тарбиячи ва тарбиячи-ёрдамчи лавозимлари учун 4,5 тагача штат бирлигини ажратиш мумкин бўлади. Уларга бюджетдан иш ҳақини қоплаш

учун субсидия тўғридан-тўғри ушбу ходимларнинг пластик картасига ўтказиб берилади. Давлат-хусусий шериклик асосида фаолият юритаётган боғчаларда, оиласий боғчаларда бюджетдан тўланадиган субсидия ва компенсацияларни хисоблашда 3 ёш ва ундан катта ёшдаги, лекин 7 йил 8 ойдан катта бўлмаган ёшдаги тарбияланувчилар хисобга олинади. Ота-оналар тўлови миқдорини мустақил равишда белгилаб, 3 ёшга тўлмаган болаларни қабул қилишга рухсат этилади.

Бундан ташқари, янги қарор табиий газ учун компенсация марказлашган табиий газ таъминоти бўлмаган, лекин иситишининг бошқа турларидан фойдаланаётган ҲХШ асосидаги ва нодавлат боғчаларга тўланади.

ОНАЛАРГА ОСОН БЎЛАДИ

Албатта, янги тартиблар кўпчиликни қувонтиргани рост. Аммо айрим ота-оналарни давлат-хусусий шериклик хамда оиласий асосдаги боғчаларда ўрнатилган нархлар қониқтирмаётди.

— Яқинда фарзандим 2 ёшга тўлади, — дейди Тошкент шаҳрида яшовчи Севара Эшмўминова. — Янги қарорнинг қабул қилингани айни мудда бўлди. Ўзим ҳамшираман, болани боғчага бериб, ишга чиқиш имконим туғилади. Аммо хусусий боғчаларда бола тарбияси учун олинадиган тўлов жуда қиммат. Ҳатто

бир миллион сўмлик, ундан қимматроқлари бор. Ўртачаси эса Тошкентда 500 минг сўмгача. Тўғри, чиқимлар кўплиги айтиб келинмоқда. Аммо бу каби муассасаларга давлат томонидан кўплаб имтиёзлар, субсидиялар берилётганидан хабаримиз бор. Нега хусусий боғчалар шунча имтиёзни олаётган бўлса-да, барибир нархлар

баланд ўрнатилган? Эртага ишга чиқиб, фарзандимни оиласий боғчага жойлаштирасам, маошининг яхшигина қисми кетиб қолиши мумкин. Натижада юқоридаги қарор яратаБётган имтиёздан фақат катта маош оладиган, даромад қиласидиган ота-оналар фойдаланиши мумкин бўлиб қолади.

Бизнинг-ча, мазкур масалани назоратга олишда хукуматимиз аниқ тизим ишлаб чиқиши лозим. Нархларни назорат қилиш, имтиёзлардан фойдаланиши таомиллаштириш керак. Зоро, янги қарор яратаБётган имтиёзлардан барча бирдек фойдаланмоғи лозим.

Улуғбек ИБОДИНОВ.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«Масжид қуриш ниятилиз бор...»

Маҳалламиз 2019 йилда янги жойда қайтадан ташкил қилинган. Аввал яшаган ҳудудимизда ҳозир саноат зонаси ишга тушган. Текстиль фабрикаси фаолият юритяпти. Натижада маҳалламиздан 55 нафар хотин-қиз иш билан таъминланди. «Снос» эвазига ўша пайтада ахолига ўртача 200-300 миллион сўмдан компенсация пуллари тўлаб берилган.

Бундан ташқари, барча оиласаларга ҳар бир ўғил фарзанд учун 200 квадрат метр ер ажратилди. Ҳозирда барча аҳоли миннатдор. Янги ҳудудда газ, электр, тоза ичимлик сувдан муаммолар мутлақа йўқ. Мактаб масаласи ижобий ечим топган. Болаларимиз бир навбатда ўқишиди. Аммо болалар боғчаси мавзусида одамларимизнинг эътиrozлари бор. 2021 йилда давлат-хусусий шериклик асосида 200 ўринли боғча фойдаланишга топширилган эди. Аммо тўлов айримлар учун оғирлик қилмоқда. Ҳозирда муассаса бир нафар фарзанд учун 400 минг

сўм ҳақ талаб килади. Ваҳоланки, шахримиз ҳудудидаги бошқа давлат боғчаларида тўлов 96 минг сўмни ташкил қилади. Аҳоли маҳалламизда давлат боғчаси хусусий боғчага рақобатчи сифатида ишга тушишини истайди. Бунинг учун ер бор. Ҳоҳиш бўлса бўлгани. Май ойи охирларида ўтказилган сайловда аҳоли менга яна қайта ишонч билдирид. Ҳозирда ободонлаштириш ишларига алохида эътибор каратганмиз. Баҳор ойларида ҳудудда 6,5 минг туп дарахт экилган. Бунда воҳамизнинг ўзига хос иқлими хисобга олинди. Ҳар бир дарахт устидан

мастулият оиласаларга боғлаб берилган. Одамларимиз ҳудудни кўкаламзорга айлантиришга вижданон ёндашибмоқда. Кимнинг дарахтлари тезроқ катта бўлиши, гуркираб яшнаши масаласида ижобий рақобат мавжуд. Ҳудудимизда масжид барпо қилиш ниятилиз бор. Ҳозирда аҳоли 6 километр узоклиқдаги «Охунбобо» масжидига қатнашга мажбур бўлишибмоқда. Агар рухсат олинса, қуриш учун ташабускор тадбиркорлар бор.

Икрам АЛЛАМОВ,
Урганч шаҳридаги
«Ашхобод» маҳалла
фуқаролар йигини раиси.

ҲОКИМ ЁРДАМЧИСИ

«МАҲАЛЛАБАЙ»: КИЧИК ЛОЙИҲАЛАР КАТТА НАТИЖАЛАР БЕРИШИ АНИҚ

Президент ташаббуси билан маҳаллаларда иш бошлаган ҳоким ёрдамчилари худудларда камбағалликни қисқартириш, янги иш ўринлари яратиш борасида маҳалла раислари билан елкама-елка ҳамкорлик қилмоқда.

Буни биргина Сирдарё вилояти мисолида айтадиган бўлсак, ҳоким ёрдамчилари томонидан инвестиция дастурига кирмаган, «маҳаллабай» амалга ошириладиган кичик лойиҳалар ижроси самара бера бошлади. Куни кеча шахсан вилоят маҳаллаларида амалга оширилган ишларни ўргандим.

Сирдарё туманида оиласий тадбиркорликни ривожлантириш дастури доирасида 1164 та лойиҳага 30,5 млрд. сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратилган. Туманда ҳоким ёрдамчилари томонидан «маҳаллабай» амалга оширилаётган кичик ишлаб чиқариш лойиҳалар умумий қиймати 14,5 млрд. сўмлик 65 та лойиҳалар ҳисобига 362 та янги иш ўринлари яратиш режалаштирилган.

Маълум бўлишича, 2022 йил 1 июль ҳолатига умумий қиймати 7 млрд. сўмлик 18 та лойиҳа амалга оширилган ва бунинг ҳисобига 44 та янги иш ўринлари яратилган.

Мисол учун, тумандаги А.Навоий номли маҳалла «Бойзокова Нуржоҳон Сидиковна» ЯТТга тикувчилик фаолияти билан шуғулланиши учун 33 млн. сўм кредит маблағи ажратилган. Натижада 5 нафар фуқаро иш билан банд бўлган.

Үй шароитида пойабзал ишлаб чиқариша фаолияти билан шуғулланиб келаётган «Хошимов Абдухалиқ Каюмович» ЯТТга маҳалладаги бўш турган бино арzon баҳода ижарага берилиди. Амалга оширилган лойиҳа доирасида 3 нафар ёш иш билан таъминланди.

Шунингдек, «Оқ йўл» маҳалласида «Inzerm-Tex» МЧКнинг лойиҳа қиймати 2 млн. долларлик қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш учун замонавий музлаткич омборхона қуриш ҳамда сабзи маҳсулотидан сок ва йогурт ишлаб чиқариш лойиҳасини амалга ошириш учун ҳуқуқий маслаҳат берилди.

Гулистон туманида оиласий тадбиркорликни ривожлантириш дастури

доирасида 827 та лойиҳага 24,7 млрд. сўм имтиёзли кредит маблағи ажратилиб, «маҳаллабай» амалга оширилаётган кичик лойиҳалар жами қиймати 10,0 млрд. сўмлик (шундан банк кредити 4,0 млрд. сўм, ўз маблағи 6,0 млрд. сўм) 31 та лойиҳа шакллантирилган. Бугунги кунда 9 та лойиҳа амалга оширилиши ҳисобига 59 та янги иш ўринлари яратилган.

Мисол учун, «Мевазор» маҳалласида ҳоким ёрдамчisi Анвар Қосимов кўмагида тадбиркор Алишер Темировнинг хунармандчиллик лойиҳаси учун 33 млн. сўм кредит маблағлари ажратилган ва 3 нафар иш ўрини яратилган.

Шу маҳалладаги Фазилат Сайфуллаевага соғломлаштириш маркази ташкил килиш учун 33 млн. сўм кредит ажратилган. Бугун тадбиркор ойига ўртача 15-20 млн. сўм даромад топмоқда. Муқаддам Раҳимова 30 млн. сўм кредит маблағлари ҳисобига миллий қандолатчилик лойиҳасини

амалга ошириб, 3 нафар маҳалладошини иш билан банд қилди.

«Бирлашган» маҳалласида «Мега Пласт 1989» корхонасига 224 млн. сўм

кредит маблағи ажратилиб, «шлакоблок» ва «пенаблок» ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Натижада 4 та иш ўрни яратилгани маълум бўлди.

Мирзоҳид УБАЙДУЛЛАЕВ,
Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазири
ўринбосари — Маҳаллабай ишлаш ва тадбиркорликни
ривожлантириш агентлиги директори.

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«Қалбига йўл топамиз, муаммосига ечим»

Маҳалламиз Сардоба сув омбори тошқинидан кейин қайтадан тикланди. Бу жараёнда бошқа туманлардан фуқаролар кўчуб келди. Бугун уларга барча шароитларни яратиб бериш, бир мақсад йўлида бирлаштиришга эътибор беряпман. Ҳар бир оиласинг яшаш шароитини ўрганиб, хонадонларга кириб, аҳолининг фикр-мулоҳазалари, мақсадлари билан яқиндан танишиб боряпман. Муаммоларни ҳал этишига ҳаракат қиляпман.

Масалан, иш ўрни яратиш учун «Оксарой» тўқимачилик фабрикаси фаолиятини қайта йўлга қўйдик. Бир ҳафта ичидаги 55 нафар ишсиз фуқаро бандлиги таъминланди. Умумий ҳисобда 300 нафар иш ўрини яратилади. Бундан ташқари, «Индрома агро» масъулияти чекланган жамиятида ҳам 50 та иш ўрини яратилади.

Эҳтиёжманд оиласига кўллаб-куватлаш мақсадида «Темир дафтар», «Аёллар дафтари»да турган оиласига ёрдам беряпмиз. Масалан, куни кечада маҳалла ҳомийлигига 12 нафар эҳтиёжманд оиласига фарзандларининг

суннат тўйларини ўтказиб бердик. Сел оқибатида турархойларидан айрилган Фориш туманининг Эгизбулоқ қишлоғи аҳолисига 9 млн. сўмлик озиқ-овқат маҳсулотлари, 6 та машинада кийим-кечак етказиб бердик. Шу ҳафта давомида маҳалладаги қабристонга кириш дарвозаси ўрнатдик, атрофини кўргонладик. Йўлаклар таъмирланниб, янги ўринидиклар қўйдик. Бунинг учун 32 млн. сўм маблағ сарфладик.

Эсонбой ҲУСАНБОЕВ,
Сардоба туманидаги
«Дўстлик» маҳалла
фуқаролар йигини раиси.

ИКТИСОДИЁТ

БАНКОМАТ «ОПЕРАЦИЯСИ»

Келинг, дастлаб банкомат билан боғлиқ ҳолатга тұхталип үтәмиз. Демак, тажрибада шу нараса синааб күрілдікі, банкомат орқали 1 миллион сүм ечилигана, комиссия аввалгидек 1 фоизлигіча қолди. 1 миллион сүмдан каттароқ сумма ечилигана эса, унинг миқдорига қараб, 1,5 фоиздан 3 фоизгача хизмат ҳақы ушлаб қолинди. Айни ҳолатда кимдир тажрибани оклаган бўлса, аксарият фуқаролар қаршилигини баён қилишди.

Шахсий кузатувлардан келиб чиқиб айтиш мүмкінки, накд пулга талабнинг юқорилигини фақат банкоматда фойзни күтариш орқали ечиш мушкул. Сабаби, бундай талабнинг шаклланиши иқтисодиётда накд пул ҳалигача карта орқали амалиёт қилишдан құлайлигича қолаётганды билан боғлиқ. Яъни бозорга кириб нимадир сотиб олмоқчи бўлсангиз, карта билан муаммога дуч келиш экйтмоли накд пулга нисбатан анча юқори (айниқса, туманларда бу одатий ҳол). Қолаверса, накд пулга навбатлар, асосан, туманлар кесимида вилоят марказлари билан таққослаганды, сезиларни даражада юқорилиги ҳам бор гап.

Банкоматларда комиссияни ошириш накд пулга бўлган талабни бироз пасайтириши

мумкин (лекин бу сезилмас даражада бўлади, назаримизда). Аммо бу ҳолат иқтисодиётдаги карта билан боғлиқ муаммоларнинг биронтасини ечмайди. Аксинча, бозорларда накд пулнинг маҳсус статусини янада ошириши мумкин. Яъни накд ва карта орқали амалиётларда нархлар орасидаги фарқлар яна пайдо бўлиши мумкин. Яна бир жиҳат шуки, банкоматлар ишламаслиги, накд пул йўклиги — пластик карта эгаларининг муаммоси эмас. Бу банк тизими раҳбариятининг камчилиги. Демак, унинг ечими уларнинг зиммасида. Асло оддиг одамлар елкасига юк бўлмаслиги зарур.

Марказий банкнинг қайд этишича, комиссия тўловлари тижорат банклари томонидан банкоматта хизмат кўрсатиш харажатларидан келиб чиқиб мустақил белгиланди. Алоҳида бир банкоматда эксперимент тариқасида табақалашган юқори комиссия тўлови ўрнатилган бўлса, эркин бозор шароитида бу ўзини оқламайди. Зеро, бошқа банкоматларда комиссия тўлови 1 фоиз ёки ундан паст қилиб белгилангани сабаби истеъмолчилар арzon хизматидан фойдаланишини афзал кўради.

ЯНГИ ПУЛ БИРЛИГИ қанчалик зарур эди?

Якунланган ҳафтада банк-иктисодиёт соҳасида шов-шувларга сабаб бўлган икки ҳолат юз берди: биринчиси — айrim банклар тажриба тариқасида банкоматлар орқали йирик миқдорда нақд пул ечилигана комиссия тўловларини 1 фоиздан 3 фоизгача ушлаб қолиши билан боғлиқ бўлган бўлса, иккинчиси — 200 минг сўмлик янги банкнота ва 1000 сўмлик танганинг 15 июлдан муомалага киритилиши бўлди

200 МИНГ СЎМЛИК БАНКНОТА КЕРАКМИДИ?

Банк соҳасидаги яна бир янгилик, бу — янги танга ва банкнотанинг 15 июлдан муомалага чиқарилиши бўлди. Олий Мажлис Сенатининг Кенгаши Марказий банк томонидан тақдим этилган 200 000 сўмлик банкнот билан бирга, 1 000 сўмлик танганинг намуна ва дизайнини маъқуллаш юзасидан қарор қабул қилди. Хўш, бизга катта суммадаги банкнота нега керак бўлди?

Тахлилчиларнинг фикрича, 2022 йилнинг 1 июнь ҳолатига кўра, муомаладаги накд пулларнинг ҳажми 36,9 триллион сўмга етиб, 2017 йилнинг 1 июнь ҳолатига нисбатан 2,8 баробар ошган. Шу билан бирга, айнан 2017 йилдан бошлаб нақд пулга бўлган талаб мавсумий характерга эга бўлиб келмоқда. Апрель-май ойларидан бошлаб иқтисодий фоалликнинг ортиши (масалан, тўй ва шунга ўхшаш маросимлар сонининг кўпайиши, курилиш ишларининг тезлашиши,

ёзги пишиқчилик, дам олиш ва улар билан боғлиқ харажатларнинг ортиши) нақд пулга бўлган талабни оширади ва ушбу тенденция ноябрь ойларига қадар давом этади.

Қолаверса, катта ҳажмдаги олди-сотди операциялари (уй-жой, машина олди-сотди) хорижий валютада амалга оширилганда, ўз-ўзидан миллий валутага талаб камаяди. Ички валюта бозорида сўмнинг АҚШ долларига нисбатан қадри ошиши ортидан ахолининг кўпичилиги валутадаги жамғармаларини миллий валутага ўтказиши афзал кўра бошлайди. Шу маънода валюта курси барқарорлиги сақланиб турган бир шароитда 200 000 сўмлик банкноталарнинг муомалага чиқарилиши катта ҳажмдаги нақд хисоб-китобларни осонлаштириб, долларлашув даражасининг янада камайишига хизмат қилиши мумкин.

Марказий банкнинг маълум қилишича, 1000

сўмлик тангалар йил охиригача муомалага чиқарилади. Хозирда тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Аниқ чиқарилиш санаси аниқланганча, маълумотлар тақдим этилади, шунингдек, танга дизайни эълон килинади.

Айтиш керакки, йил бошида Марказий банк раиси Мамаризо Нурмуродов регулятор номинал қиймати 1000 сўм бўлган янги пул белгиси муомалага чиқариш ниятида эмаслигини, унинг ўрнига тангага алмаштирилишини маъум килганди. У хозирда 1000 сўмлик купюралар деярли муомаладан чиққани — 2021 йилда уларнинг нақд пул таркибида улуши 1,4 фоизгача камайганини айтган. Шу боис 1000 сўмни тангага айлантириш орқали, бир томондан, ушбу банкнотанинг муомаласини ташкил этиш харажатлари камаяди, бошقا томондан, улардан фойдаланишда қулийлик яратилади.

Содик АБДУРАСУЛОВ.

«OpenBudget»да 600 миллион сўм ютиб олдик»

Маҳалламида ҳоким ёрдамчиси билан аҳоли муаммоларини ҳал этиб келяпмиз. Яқинда «OpenBudget» танловида иштирок этиб, қишлоғимизга сунъий қопламали мини стадион куриш учун 600 миллион сўмлик грант ютиб олдик. Бугунги кунда майдонни куриш ишлари бошланди.

Қолаверса, маҳалла ҳудудидаги бўш ер майдонлари 200 нафар ишсиз фуқароларга узоқ муддатли ижара асосида бўлиб берилди. Бу ерда, асосан, картошка етишириляпти. Экинларимиз ҳозирги кунда пишиш арафасида. Президентимиз ташаббуси билан маҳалламизга тиббий пункт

келирилди. Энди фуқароларимиз 8 км. узоқликдаги марказга боришларига ҳожат қолмади. Зарур барча ёрдам шу ернинг ўзида кўрсатилмоқда. Маҳаллий тадбиркоримиз ўз хисобидан 20 миллиард сарфлаб, паррандачилик фермер хўжалиги ташкил этди. Бу ерда 30 нафар

фуқаронинг бандлиги таъминланди. Уларга 5 миллион сўмдан ойлик иш ҳақи берилляпти. Асосан, «Темир дафтар» ва «Аёллар дафтар»даги аҳолимиз ишга жойланди.

Марҳабо МАМАТОВА,
янгиқўргон туманидаги «Тиллатепа»
маҳалла фуқаролар йигини раиси.

МАНЗАРА

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШ: КИМ ЕТАКЧИЮ, КИМ ОРҚАДА ҚОЛМОҚДА?

Рейтинг баҳолаш натижалари у ёки бу ташкилот(соҳа)ни коррупциялашган ёки коррупциядан холи, деган фикри бермайди

Президентнинг «Коррупцияга қарши курашиш ишларининг самарадорлигини рейтинг баҳолаш тизимини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига кўра, давлат органлари ва ташкилотлари ягона мезон асосида баҳоланиб, баҳолаш 29 та маҳсус индикатор асосида Коррупцияга қарши курашиш агентлигининг «E-Anticor.uz» электрон платформаси орқали амалга оширилади.

Баҳолаш биринчи босқичда ўз тизимида коррупцияга қарши стандартларни жорий этаётган 24 та ташкилотда эксперимент тариқасида «E-Anticor.uz» электрон платформаси орқали ўтказилди. Баҳолаш натижалари жорий йил «Ижтимоий фикр» Республика жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази билан ҳамкорликда ўтказилган коррупциянинг тарқалганлик да-

ражасини жамоатчилик онгидаги идрор этилишини баҳолашга каратилган сўров натижалари билан ҳамоҳанг эканини кўрсатди.

Хусусан, сўровнома натижаларига асосан, ахоли томонидан энг коррупциялашган йўналишлар сифатида қайд этилган соғлиқни сақлаш, қадастар, олий таълим соҳаларига жавобгар бўлган Соғлиқни

саклаш, Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирликлари, Давлат солик қўмитаси ҳузуридаги Ка-дастр агентлигининг коррупцияга қарши курашиш фаолияти платформага киритилган маълумотларни таҳлил килиш ва экспертилар фикрига кўра, қоникарсиз деб топилди.

Бу эса коррупциянинг тарқалганлик даражасини пасайтириш, аввало, ташкилотда унинг олдини олиш учун кўлланилаётган превентив тизимларга бевосита боғлиқ эканини яна бир бор тасдиқлайди.

Жўмладан, Давлат божхона қўмитаси ва Давлат солик қўмитаси, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг коррупцияга қарши курашиш бўйича фаолияти — «яҳши». Аддия, Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш, Мактабгача таълим, Транспорт вазирликлари, Давлат статистика қўмитаси, Фармацевтика тармоғини ривожлантириш, Давлат активларини бошқариш, Техник жиҳатдан тартибга солиши агентликлари, Тошкент вилоят шоҳимларининг коррупцияга қарши курашиш бўйича миллий кенгашнинг йиғилишларида эшигига борилади.

Шунчаки уларнинг коррупцияга қарши курашиш борасидаги фаолиятини янада яхшилаш бўйича тавсиялар киритилади. Аниқланган камчиликларни бартараф этиш ва уларнинг ушбу йўналишдаги фаолиятини яхшилашга каратилган чора-тадбирлар дастури ишлаб чиқилади ва ижросини таъминлаш юзасидан тегишли раҳбарларнинг ҳисоботлари хар чорақда Коррупцияга қарши курашиш бўйича миллий кенгашнинг йиғилишларида эшигига борилади.

Рейтинг баҳолаш натижалари Коррупцияга қарши курашиш Миллий кенгашига юборилди.

Эслатиб ўтамиз, мазкур рейтинг баҳолаш тизими йил якунiga кўра, барча давлат идоралари ва ташкилотлари фаолияти бўйича амалга оширилади ва жамоатчиликка эълон қилиб борилади.

Рейтинг баҳолаш натижалари Коррупцияга қарши курашиш Миллий кенгашига юборилди.

Эслатиб ўтамиз, мазкур

ДАВЛАТ ОРГАНЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИДА КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ ИШЛАРИНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ РЕЙТИНГ БАҲОЛАШ НАТИЖАЛАРИ

І йўналиш. Коррупцияга қарши курашиш бўйича механизим ва хуқуқий асосларнинг яратилганини ҳамда амалиётига таъсирилганлиги	Максимал балл-35
II йўналиш. Коррупциявий хавф-хатарларни аниклиш, баҳолаш ва уларни камаитирish бўйича тадбирлар амалга оширилганлиги	Максимал балл-30
III йўналиш. Раҳбарларнинг коррупцияга қарши муросасиз муносабатни кўрсатувчи хатти-харакатларининг мавжудлиги	Максимал балл-15
IV йўналиш. Ходимларнинг коррупцияга қарши курашишга оид ички тартиб-тоимиллардан хабардорлиги ҳамда ушбу соҳада билим ва кўнижмаларини ошириш бўйича тадбирларнинг амалга оширилганлиги	Максимал балл-15
V йўналиш. Коррупцияга қарши курашиш бўйича ахолининг хуқуқий оғиги ва хуқуқий маданийнин юқсалтириш, ушбу иллатга нисбатан муросасиз муносабатни шакллантиришга жартийларни тартибот тадбирларининг самарадорлиги	Максимал балл-5

КОРРУПЦИЯГА ҚАРШИ КУРАШИШ ИШЛАРИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ КҮЙИДАГИ ТОИФАЛАРГА АЖРАТИЛАДИ

- “ЯХШИ” – 81 баллдан 100 баллгача
- “ҚОНИҚАРЛИ” – 55 баллдан 81 баллгача
- “ҚОНИҚАРСИЗ” – 55 баллдан паст

OZBEKISTON RESPUBLIKASI
KORRUPSIYAGA QARSHI
KURASHISH AGENTLIGI

БАЛЛ	ЯХШИ	БАЛЛ	ҚОНИҚАРЛИ	БАЛЛ	ҚОНИҚАРСИЗ
91	ДАВЛАТ БОЖХОНА ҚЎМИТАСИ	71	ДАВЛАТ СТАТИСТИКА ҚЎМИТАСИ	52	УЙ-ЖОЙ КОММУНАЛ ХИЗМАТ КУРСАТИШ ВАЗИРЛИГИ
81	ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИ	67	ФАРМАЦЕВТИКА ТАРМОҒИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ АГЕНТЛИГИ	52	ХАЛК ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
81	БАНДЛИК ВА МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИ ВАЗИРЛИГИ	66	ТЕХНИК ЖИҲАДАН ТАРТИБГА СОЛИШ АГЕНТЛИГИ	49	КУРИЛШ ВАЗИРЛИГИ
		65	АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ	47	ОЛИЙ ВА ЎРТА МАҲСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
		64	ДАВЛАТ АКТИВЛАРИНИ БОШҚАРИШ АГЕНТЛИГИ	46	ДАВЛАТ СОЛИҚ ҚЎМИТАСИ ХУЗУРИДАГИ КАДАСТР АГЕНТЛИГИ
		62	ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ	45	АЛКОГОЛ ВА ТАМАКИ БОЗОРНИ ТАРТИБГА СОЛИШ СОЛИҚ ҲОКИМЛИЧИНИН РИВОЖЛАНТИРИШ АГЕНТЛИГИ
		62	ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ	42	САНОАТ ҲАФСИЗЛИГИ ДАВЛАТ ҚЎМИТАСИ
		60	МАКТАБГАНА ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ	41	СОГЛИҚНИ САҚЛАШ ВАЗИРЛИГИ
		59	АҲБАРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА КОММУНИКАЦИЯЛАРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВАЗИРЛИГИ	22	МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ
		58	ТРАНСПОРТ ВАЗИРЛИГИ	22	ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ БЎКА ТУМАНИ ҲОКИМЛИГИ
				8	ТОШКЕНТ ШАҲАР МИРЗО УЛУФБЕК ТУМАНИ ҲОКИМЛИГИ

МАҲАЛЛАДА НИМА ГАП?

«Ҳар ҳафта сайёр қабул ўтказилади»

Маҳалламиизда навбатдаги сайёр қабуллардан бирини куни кеча Сирдарё вилояти прокурори Санжар Мавлонов ўтказди. Қабулда 35 та мурожаат келиб тушиди. Уларнинг 13 таси жойида қаноатлантирилган бўлса, 2 та мурожаат юзасидан асослантирилган тушунириш берилди, 20 та мурожаат қўшимча ўрганишни талаб қилгани сабаби ижроси назоратга олинди.

Ижтимоий ҳимояга муҳтож 6 та оила озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланди. 1-гуруҳ ногирони Х.Маматова ҳолидан хабар олиниб, озиқ-овқат маҳсулотлари, доридармон воситалари топширилди. Бундан ташқари, ҳоким ёрдамчиси Дилюш Юсупов билан ҳамкорликда ахолини ҳатловдан ўтказиб, ижтимоий ахволи ўрганиниди. Ҳатлов жараённида 133 нафар ишсиз фуқаро аниқланган бўлса, уларнинг 31 нафари доимий, 8 нафари жамоат ишларига жойлаштирилди. 112 нафар фуқаро ўзини ўзи банд қилган бўлса, 76 нафар фуқаро касб-хўнтар ва тадбиркорликка

йўналтирилди. «Моҳир аёллар» кооперативига 101 миллион сўмлик субсидия ажратилиши натижасида 25 та иш ўрни яратилди. 27 нафар фуқарога имтиёзли кредит учун тавсиянома берилди. Шундан 18 нафари сўралган маблағни олди. Жўмладан, 1 та якка тартибдаги тадбиркорлик субъектига 221 миллион сўмлик кредит ажратилиши натижасида 3 та иш ўрни пайдо бўлди.

Олимжон ХОЛМУРОДОВ,
Гулистон шаҳридаги «Буюк келажак» маҳалла фуқаролар йигини раиси.

ХУКУК

Ижтимоий сиёсат фуқароларнинг
фақат моддий муаммоларинигина
ҳал қилишга қаратилган фаолият бўлмай,
балки давлат ички сиёсатининг
асосий қисмини ўзида ифода этади

КОНСТИТУЦИЯГА «ИЖТИМОЙ ДАВЛАТ» ФОЯСИ НЕГА КИРИТИЛМОҚДА?

Конституция нормаларида «Ўзбекистон — ижтимоий давлат» моделини белгилаш мұхим аҳамият касб этади. Бosh қомусимизнинг янги таҳирдаги муқаддимасида бошқа мақсадлар қаторида ҳалқаро ҳукуқнинг умумэтироф этилган қоидалари устунлигини тан олган ҳолда, биринчى мөддасининг ўзидаёт «Ўзбекистон – суверен республика, ҳукукий, ижтимоий, дунёвий, демократик давлат» деб белгиланган.

БИЛАСИЗМИ?

Ўзбекистон аҳолиси 35,6 миллиондан ошди

Давлат статистика қўмитаси
маълумотларига кўра, 2022 йилнинг 1
июль ҳолатига Ўзбекистонда 1 км.кв. ер
майдонига ўртача 79,3 нафар доимий аҳоли
сони тўғри келади.

Бу эса ўтган йилнинг мос даврига нисбатан
солиширилганда 1,7 кишига ортган (2021
йил 1 июль ҳолатига 1 кв.км.га 77,6 киши).

Шунингдек, 1 июль ҳолатига
республикамизнинг доимий аҳолиси 35 603
443 кишини ташкил этмоқда.

Бунда аёллар сони – 17 690 386 киши,
эркаклар сони – 17 913 057 киши. Яъни
доимий аҳоли таркибидаги эркаклар сони
аёллар сонидан 222 671 нафарга кўп.

Қолаверса, аҳолининг 18 117 минг нафари
шаҳар жойларда, 17 486,4 минг нафари
қишлоқ жойларда истиқомат қиласди.

Ўзбекистонда йил бошидан бўён доимий
аҳолининг ўсиш суръати 0,9 фоизга ошган.
Бунда аҳоли ҳар ойда ўртача 55,3 минг

кишига, ҳар бир кунда ўртача 1,8 минг
кишига кўпаймоқда.

Бугун «ижтимоий сиёсат», «ижтимоий ҳимоя», «ижтимоий кафолат» каби тушунчалар аввалингисдан фарқ қилиб, ҳаётимизда содир бўлаётган ўзгаришларни тобора кўпроқ ўзида акс этирмоқда. Шу боис ижтимоий сиёсат фуқароларнинг фақат моддий муаммоларинигина ҳал қилишга қаратилган фаолият бўлмай, балки давлат ички сиёсатининг асосий қисмини ўзида ифода этади. Аввал ижтимоий ҳимоя фақат ноҷорларга ёрдам кўрсатишдан иборат бўлган бўлса, бугун бу тушунча таркибиға фуқароларнинг муносиб иш билан таъминланганлик даражасини ошириш, меҳнатнинг микдори ва сифатига яраша иш ҳаки тўлаш, ижтимоий жиҳатдан оқилона таъминлаш, илм олиш ҳукуқларини рӯёбга чиқарish, юқори сифатли тиббий хизмат кўрсатиш, инсоннинг муносиб турмуш кечиришини таъминлашнинг барча жиҳатлари киради. Ўзбекистон, кўплаб хорижий давлатлар сингари, инсон ривожланиши, фуқароларнинг фаровонлиги, ижтимоий ҳимояси ва хавфизлигига эришишга қаратилган фаол ижтимоий сиёсатин олиб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Ижтимоий давлат доктринаси яратилгандан бўён шахс манфаатлари ва ҳукуқларига содиқлигини ўзини асосий фояси сифатида илгари суриб келмоқда. Бунда инсоннинг ижтимоий ҳимоялангани, фаровонлиги ва камолоти учун етарли шароит яратиш давлатнинг энг мухим вазифаси сифатида этироф этилган.

Янги Конституцияга киритилаётган ўзгаришиш ва қўшимчалар жараёнида бу жиҳат янга бир карра ўз тасдиfini топмоқда.

Жумладан, эътибор берилса, Асосий қонунга киритилётган айrim нормалар мавжудларини такомиллаштириш билан боғлиқ бўлмоқда. Масалан, 37-моддада «ҳар ким меҳнат қилиш ҳукуқига эга», деган норма «ҳар ким муносиб меҳнат қилиш» жумласи билан тўлдирилган. «Муносиб меҳнат» жумласи буғунги кунда Ўзбекистонда муносиб меҳнат тамойилларини амалиёта татбиқ этилиши ва бу ишларда Ҳалқаро меҳнат ташкилоти билан самарали ҳамкорлик ўрнатилгани, айниқса, сўнгги йилларда болалар меҳнатини бартараф этиш, мажбурий меҳнатга қарши курашиб, меҳнат ҳукуқларига риоя этилишини мониторинг килиш, меҳнат соҳасига оид ҳалқаро стандартларни жорий этиш борасида тизимли ишлар амалга оширилаётганини намоён этади.

Бошқа нормалар амалдаги қонунчиликдан олинган, яъни конституциялаштирилган нормалардир. Ушбу нормалар ўз самарасини амалиёта кўрсатган, яъни прогрессив нормалар деймиз. Улар қаторига аёлларга меҳнат қонунчилиги билан бериладиган қўшимча имтиёзлар ва кафолатлар, камситиши тақиқловчи нормалар киради. Ва учинчи қўринишдаги нормалар, бу — янги киритилаётган нормалар.

Масалан, Конституциямизда илгари бўлмаган экология масаласи билан боғлиқ норма

эндилиқда мутлақо янги норма

сифатида қўйидаги қўринишда

киритилмоқда:

«Ҳар ким соғлом ва қулай атроф-муҳитга, унинг ҳолати ҳақидаги ҳақоний ахборотга эга бўлиш ҳамда ўз соғлиғига ёки мол-мулкига экологик ҳукуқбузарлик туфайли етказилган зарарнинг ўрни қопланиши ҳукуқига эга».

Қолаверса, «Ўзбекистон – ижтимоий давлат» моделининг Конституцияда акс этиши

орқали Асосий қомусимиз фуқароларнинг ижтимоий ҳукуқларининг янги кафолатлари ва хатто янги ҳукуқлари билан тўлдирилди.

Масалан, истеъододли ёшларнинг моддий аҳволидан қатъи назар, таълимни давом этиришини давлат томонидан кафолатланиши, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш, болалар ҳамда ёшларни маънавий ва ахлоқий жиҳатдан тарбиялаш учун зарур шарт-шароитлар давлат томонидан яратилиши, мулк даҳлизлиги, кўп болали оиласларга қонунга мувофиқ имтиёзлар ва ижтимоий кафолатлар берилишининг таъминланиши, оналик ва болаликдан ташқари, оталик ҳам эндилиқда давлат томонидан муҳофаза қилиниши шулар жумласидан.

Албатта, юқорида айтиб ўтилган нормалар Конституцияда мустахкамланиши давлатга жуда жиддий ижтимоий мажбуриятларни юқлайди, лекин ўйлашибизча, Асосий қонуннинг бундай қоидалари Ўзбекистон Республикасининг кейинги ривожлантириш истиқболлари ва ўйналишларини белгилаб беради. Зоро, давлатда ҳали вуждуга келмаган, аммо келажакда пайдо бўлиши мумкин бўлган давлат-ҳукукий муносабатлар Конституция нормаларида белгиланиши мумкин.

Гулноза САТТАРОВА,
Олий Мажлис ҳузуридаги
Қонунчилик муаммолари
ва парламент тадқиқотлари
институти бўлум бошлиғи,
юридик фанлари номзоди.
Айбек ГАНИБАЕВ,
институт боз иммий ходими.

ТАЪЛИМ

«АЙЛАНМА ВАРАҚА» талабани гир-гир айлантирияпти

Очиғи, айрим олий таълим муассасаларида талабани сарсон қилиш одатий ҳолга айланиб қолган. Хўш, бундан кимдир ҳузур қиладими?

Негадир ҳали-ҳамон аксарият мутасаддилар бюрократиядан воз кечада олмаяпти. Бу йиллар давомида унинг қон-қонимизга сингиб кетгани билан боғлиқ бўлса керак, албатта. Йўқса, қонунчилик асосида бекор қилинган айрим тартиблар ҳануз амалда «ишлаши»ни қандай изоҳлаш мумкин? Гап шундаки, айрим олий таълим муассасаларида Президент фармонига зид равиша талабалардан «айланма варақа»ни қофоз шаклда тўлдириб келиш талаб этилмоқда.

«Айланма варақа», бу — талаба олий таълим муассасасини битирганидан кейин маркетинг бўлуми (контракт бўйича қарзи йўқлиги ҳакида), кутубхона (китоблар бўйича қарзи йўқлиги ҳакида), ўқув бўлуми (академик қарздор эмаслиги ҳакида) ва талабалар туаржойидан олинадиган имзолар йигиндишидир. Яъни олий таълим муассасаси маъмурияти битирувчининг кўлига бир парча қоғозни тутқазди ва у хонадан бу хонага югуриб, ҳар бир бўлимдан қарздор эмаслигини кўрсатувчи имзо ва муҳрларни йигиши керак.

Президентнинг 2021 йил 23 мартағи ПФ-619-сонли фармони билан тасдиқланган «Йўл ҳаритаси»га кўра, таълим муассасаларини тугатганда ёки ўқишини бир таълим муассасасидан бошқасига кўчирганда, «айланма варақа»ни тўлдириш амалиёти бекор қилинган. Бунда маълумотномалар ички идораларро электрон ҳамкорлик ёки ўзаро ахборот

алмашинуви йўли билан олиниши белгиланган. — Ўтказилган таҳлиллар айрим олий таълим муассасалари Президент фармонида белгиланган талабларни бажармаётгани ҳамда фармон талабига зид равиша талабалардан ортиқча ва асосиз хуҷжатлар талаб қилаётганини кўрсатди, — дейди Адлия вазирлиги масъул ходими Севара Ўринбоева. — Жумладан, талабадан «айланма варақа»ни қофоз шаклда тўлдириб келишини талаб қилиши фармон талабларига номувофиқ. Адлия вазирлигига мазкур ҳолатлар юзасидан Олий ва ўрта маҳсус таълим вазирлигига қиска муддатда Президент фармонида юклатилган вазифалар ижросини сўзсиз таъминлаш чораларини кўриш, бу бўйича барча давлат олий таълим муассасаларига кўрсатмалар киритиш тўғрисида тақдимнома киритмоқда.

ТАЛАБАНИ САРСОН ҚИЛИШ ОДАТИЙ ҲОЛМИ?

Юқоридаги ҳолат юзасидан айрим олий таълим муассасалари талабалари ўртасида телефон орқали сўровнома ўтказдик. Талабаларнинг фикрига таяниб айтиши мумкинки, Узбекистон Миллий университети, Тошкент давлат ўзбек тили ва адабиёти университети, Тошкент давлат транспорт университети, Бухоро тиббиёт институти, Тошкент давлат педагогика университети, Тошкент архитектура-курилиш институтида юқоридаги каби талаблар қўйилган.

— Бу йил ўқишини тамомлаб, диплом олиш арафасидаман, — дейди исмини сир тутишимизни илтимос қилган битирувчи талаба. — Бироқ уни қўлга олиш анча қийин бўляпти. Чунки кўлимиизга «айланма варақа» бериб, тўлдириб келишимизни талаб қилишпти. Бироқ варақада кўрсатилган бўйимларнинг биттасига борсангиз, аввал бошқа учтаси тасдиқлаши кераклигини айтади. Уша

учтадан биттасига борсангиз, ҳали ишга келмаган бўлади. Илмий кутубхонани топиб борсангиз, аввал фақулет кутубхонаси тасдиқлаган бўлиши кераклигини айтади. Маркетингни топиб борсангиз, бошқа жойга кўчиб кетган бўлади. «HEMIS»га борсангиз, энг охири уларга келишингиз кераклигини тушуниришиди.

— Энг кулгилиси шуки, агар сиз умуман ётоқхонада яшамай, ўз уйингизда яшаган бўлсангиз, ётоқхонани топиб бориб, ҳақиқатан яшамаганингизни имзолатишингиз ва мур бостиришингиз керак бўлади, — дейди яна бир битирувчи талаба. — Агар буни кўлмасангиз, унда сизга диплом йўқ. Энг ёмони шуки, бу ўнтаси ўн хил жойда ўтиради. Шу бир парча қоғозни тўлиқ тўлдириш учун камида 3-4 кун вақтимиз, ҳар қандай кўпол муомалани кўтарадиган асаб толалари ва юргу-юргу килишга бардошиз сарф бўлади.

Қизик, юқоридаги талабалардан Олий ва ўрта маҳсус вазирлиги хабардормикан? Вазирликнинг бизга маълум қилишича,

«айланма варақа»ни тўлдириш амалиёти ракамлаштирилган. Бунда таълим муассасаларини тугатганда ёки ўқишини бир таълим муассасасидан бошқасига кўчирганда, «айланма варақа»ни тўлдириш амалиёти бекор қилиниб, жараён «HEMIS» ахборот тизими орқали амалга оширилади. Ҳеч қайси олий таълим муассасаси талабани «айланма варақа»ни тўлдириб келишга мажбуралиши ва уни сарсон қилишга ҳақи یўк.

Очиғи, айрим олий таълим муассасаларида талабани сарсон қилиш одатий ҳолга айланниб қолган. Аввалроқ улардан диплом олмоқчи бўлса, келгусида иш бошламоқчи бўлган ташкилотидан уч томонлама шартнома олиб келиш талаб қилинди. Яхшики, бу холат ҳозирда қун тартибида эмас. Бироқ юқоридаги каби Президент фармонига зид равиша иш тутаётган, бунга панжа орасидан қараётган, талабани сарсон қилиб, гўё ҳузур қилаётган айрим масъуллар борлиги ачинарли, албатта.

С.ИБРОҲИМОВ тайёрлади.

«Хар бир муаммо масъуллар эътиборида»

Махалламиизда Қурбон ҳайити муносабати билан ўтказилган тадбирда «Темир дафтар», «Аёллар дафтари», «Ёшлар дафтари»да рўйхатда турувчи кам таъминланган хонадон фарзандларидан 80 нафарига, ногиронлиги бўлган ва ёши улуг' нуронийларнинг 25 нафарига, эҳтиёжманд хонадонларнинг 25 нафарига, жами 130 та хонадонга ҳайитлик совғалари тарқатилди. Бунда ҳоким ёрдамчиси Б.Юсупов, ёшлар етакчиси И.Олимов ва хотин-қизлар фаоли Г.Абдураҳимовалар кўмаги катта бўлди. Эътиборлиси, махалламиизнинг ҳар бир муаммоси масъуллар томонидан жойида ҳал этилмоқда. Масалан, шу кунгача

электр таъминоти, ичимлик сувдаги муаммолар ечилган бўлса, июнь ойида Кўзагарлик, Лангар ва Шоҳимардон кўчаларига 24 та тунги ёритгичлар ўрнатилди. Махалла ходимлари яна бир ҳайрли юмушга сабабчи бўлдик. «Темир дафтар»да рўйхатда турувчи Комилжон Қирғизовнинг турмуш ўртоғи вафот этиб, ёлғиз колганди. Кунин кечада фуқароимизни никоҳ тўйини ўтказиб бердик.

Турдихон ҚАҲҲОРОВА,
Наманганд шаҳридаги «Чинор»
маҳалла фуқаролар йиғини раиси.

МАНЗАРА

ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ ДИҚҚАТИГА!

МАГИСТРАТУРАдаги тәнгликка зид тамойил

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасида хорижий тилларни ўрганишни оммалаштириш фаолиятини сифат жихатидан янги босқичга олиб чиқиш чоратадибўларни тўғрисида»ги қарорига кўра, магистратура мутахассислиги учун чет тили сертификатининг даражаси B2 (IELTS 5,5) бўлиши белгиланган. Шу қарор асосида Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги эълон қилган рўйхат бугун аксарият номзодларнинг эътирозига сабаб бўлмоқда.

Гап шундаки, юқоридаги рўйхат сабабли 2022-2023 ўкув йилидан рус тилидан хорижий тил сертификатига эга бўлганлар магистратура учун хужжат топшира олмаяпти. Хўш, магистратура босқичида ўқишини давом эттириши истаган ҳар бир талаба хорижий тилдан сертификатга эга бўлиши шарт, деган талаб қанчалик тўғри? Бир томондан, магистрлар кичик илмий тадқиқотчи сифатида маъбаалар билан ишлаши учун хорижий тилларни билиши шарт. Аммо магистратурага кирмоқчи бўлган битириувчи ўз фанини яхши билса-ю, сертификат учун тил ўрганишга моддий имкони етмаса-чи? Бу ҳолатда биз йўналиш бўйича зўр

мутахассисдан айрилиб қолмаяпмизми? Умуман, вазирлик эълон қилган рўйхатда яна бошқа баҳсталаб ҳолатлар ҳам бор. Масалан, бакалавриат талабалари бўлганлау реатлар, турли дафтарларга киритилган оила фарзандлари магистратурага тегишли йўналиш ва ихтинослик бўйича синовларсиз ќўшимча давлат гранти асосида қабул қилинади. Бироқ бу каби имтиёз эгаларидан хорижий тил сертификати сўралмаётгани адолат, тенглик тамойилларига тўғри келадими? Кейинги муаммо — рус тилидан ҳолқаро сертификатга эга бўлганларнинг хужжати қабул қилинмаётганидир. Ваҳоланки, Таълим сифатини

назорат қилиш давлат инспекциясининг «Хорижий тилларни билиш даражасини баҳоловчи ҳолқаро тан олинган сертификатларнинг рўйхатини ҳамда хорижий тилларни билиш даражасини белгиловчи миллий ва ҳолқаро тан олинган сертификатлар ўртасидаги мувофиқлик даражасини тасдиқлаш тўғрисида»ги қароридаги рўйхатда рус тили сертификати мавжуд. Жуда кўп талабалар шу қарорга мувофиқ рус тили бўйича ТРКИ-2 (Тест по русскому языку как иностранному) сертификати олишган. Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг edu.uz телеграм каналида 1 июль санасида чиқкан чет тиллари рўйхатида рус тили

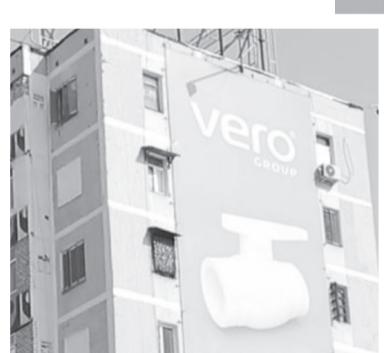
йўқлигининг гувоҳи бўлдик. Бу рўйхат жорий йил 30 июняда, яъни хужжат қабул қилишга 1 кун қолганда тасдиқланган экан. Рўйхатдан рус тили олиб ташлангани жорий йил 1 июлда эълон қилинган бўлса, магистратурага қабул муддати 30 июлячча этиб белгиланган. Шунда Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси қарори асосида рус тилидан сертификат олганлар бир ой ичидаги бошқа тилдан сертификат олиши керак бўладими? Бутун дунёда тан олинган рус тилини билиш даражасини аниқлаш бўйича ушбу ҳолқаро тест тизими Узбекистонда нега инобатга олинмаётгани ажабланарли.

Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ.

ИСТЕМОЛЧИ

ФАҚАТ РОЗИ БЎЛСАНГИЗ, реклама осиш мумкин

Кўп қаватли уй деворидаги рекламалар реклама берувчи учун қулай ва фойдали, аммо мулқдорларнинг ўзи бунга розими? Қонунда бу ҳакда нима дейилган ва бу талаб амалда бажарилляптими?

Бугунги кунда Тошкент шаҳри ва вилоят марказларидаги бир қанча кўп қаватли тураржой биноларининг деворларига, ҳатто узоқдан кўриниб турувчи ёрқин рангдаги реклама воситалари жойлаштирилганини кузатишмиз мумкин. Бундай баннерларда дунёдаги энг йирик брендлардан тортиб, маҳаллий ишлаб чиқарувчилар маҳсулотларининг рекламалари жой олган. Мамлакатимизда реклами саноатининг ривожланиши билан реклами қурилмаларини баланд биноларга жойлаштиришга талаб ортиб бормоқда. Кўп қаватли уйлар деворларининг юзасида деворий реклами конструкцияларини жойлаштириш бўйича стандартлар мавжуд эмас. Шунга қарамай, деразасиз уйларнинг девор юзалари, айниқса, йўл бўйида жойлашган уйлар реклами жойлаштиришга энг қулий ҳисобланади.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади. Тураржой биноларида реклами плакатларини жойлаштиришнинг қонуний шартлари борми? Албатта, бор. Тегишли тартибга кўра, бинолар, конструкциялар ёки уларнинг мажмуалари (том, фасад, деворлар) юзасига ташки реклами қурилмаларини ўрнатиш ушбу объектларни ўз балансида сақловчи билан шартнома асосида келишилган бўлиши керак.

Бундай шартнома мазкур уйларда яшовчилар билан умумий йигилиш ўтказиш орқали тузилади. Фақат аҳолининг 50 фоиздан кўпроғининг розилиги билангина реклама воситасини бинога жойлаштиришга рұксат берилади. Кўп қаватли уйнинг деворларининг юзасида деворий реклами конструкцияларини ўзбошимчалик ва тегишли шартнома қилмасдан жойлаштиришга йўл қўйилмайди. Реклами тарқатувчининг бундай рекламадан оладиган фойдаси аниқ ва тушунарли, аммо кўп қаватли бинонинг деворига реклами афишасини жойлаштиришга рози бўлган аҳолига бундан қандай фойда?

Масалан, ташки реклами жойлаштирганлик учун тўланадиган пул маблаглари хисобидан уйнинг том қисми, кириш йўлаклари, уй атрофини ободонлаштиришга сарфланиши мумкин.

Хурматли истеъмолчилар, қонунга мувофиқ, фақат сизнинг розилигингиздан кейин кўп қаватли уй деворларининг юзасида деворий реклами конструкцияларини жойлаштириш мумкин. Ва сиз ташки реклами жойлаштирганлик учун тўланадиган пул тушумлари тўғрисида хабардор бўлиш, шунингдек, уларнинг харажатлари тўғрисида хисобот талаб қилиш хукуқига эгасиз.

Шерзод МАҲАМАДАЛИЕВ,
Истеъмолчилар хукуқларини химоя
қилиш агентлиги бошқарма бошлиғи.

ХОЛАТ

ҲАЙВОНЛАРНИ ҮЛДИРИШ НЕГА ТЎХТАМАЯПТИ?

Аввалроқ шу каби ҳодисалар юртимиз бўйлаб кўп тарқалди. Ваҳшийлар орасида катта ёшли одамлар, ҳатто давлат хизматчилари бор. Табиат химоячилари, ҳайвонот олами ишқибозлари, оддий одамлар бу асоссиз ваҳшийликлардан ларзага келмоқда. Кўплаб фаоллар жониворга бунчалик шафқатсиз бўлган инсон ўз қардошига меҳр кўрсатолмаслигини таъкидлайди. Иллатнинг урчиб кетиши, ўсиб келётган авлод тарбиясига зарар етказишига йўл қўймаслик зарурлигини айтишиади.

Тўғри, барча ҳолатларда, жумладан, мушукни ўлдирган сурхондарёлик йигитнинг отонасига жазо тайинланган, жарималар қўлланилган. Аммо бу билан муаммо ҳал бўлиб қолаётгани йўқ. Хўш, нима қилмоқ керак?

БОЛАЛАРНИНГ КЎЗИ ПИШИБ ҚОЛМАСИН

Олмон файласуфи Артур Шопэнхауэр шафқат ҳиссини ахлоқнинг асоси, шафқат тушунчасини ахлоқшуносликнинг асосий тушунчаси деб атайди. Унинг

назидида шафқат универсал табиатига эга, у инсоннинг нафакат инсонга, балки ҳайвонга бўлган муносабатида ҳам намоён бўлади. Зеро, ҳайвонга бешафқатлилек қилган одам инсонга шафқатли бўлмайди.

— Суд статистикасининг кўрсатишича, ҳайвонларга нисбатан шафқатсиз муносабатда бўлганлик учун ҳуқуқбузарлик содир этилиши ҳолати ошиб бориши кузатилмоқда, — дейди Ўзбекистон экологик партияси фаоли Саида Эшмўминова. — Масалан, Олмалиқ шахрида болалар томонидан бўғоз итга сим тикилиб, устидан бензин кўйиб, ёқиб юборилган. Олмазор туманида 18 ёшли қизлар томонидан мушук чўктириб ўлдирилган.

Юнусобод туманида эркак киши олти нафар вояга етмаган болалар кўз ўнгидаги кучук боласини чавақлаган. Яна ушбу туманда меҳнат қилувчи фаррош томонидан мушуклар шафқатизларча ўлдирилган. Мирзо Улуғбек туманида ёш йигит мушукни пневматик куролдан отиб ташлаган. Афсуски, шахар

ва туман ободонлаштириш бошқармалари ҳузуридаги қаровсиз қолган ҳайвонларни тутиш бригадаси вакиллари томонидан ҳайвонларга нисбатан бениҳоя шафқатизлик (сол, таёклар, арматура билан уриш) айрим ҳолларда болалар ва кекса фуқароларнинг кўз ўнгидаги содир этилган. Масалан, Навоий шаҳрида ҳайвонларни аҳоли кўз ўнгидаги отиб ташлашган. Пахтакор туманида ҳайвонларни отиш куппакундуз болалар кўз ўнгидаги амалга оширилган. Бу эса ўш авлодни шу каби ваҳшийликларга ўрганиб қолиши, кўзи пишишига сабаб бўлиши мумкин.

ЖАЗОЛАШ БИЛАН
ИШ БИТМАЙДИ

Умуман, бир неча йил статистикасини қараб чиқсан, ҳайвонларга нисбатан муносабат борган сари шафқатсиз тус олаётганини кузатиш мумкин. Мъалумотларни ўқиб, юрагинг увишади. Жумладан, кўл-оёқларни узиб олиш, турли қаттиқ жисмлар

билан калтаклаш, захарлаш, осиш айрим кимсаларнинг хоббисига айланган. Кўплаб давлатлар конунларида ҳайвонларга нисбатан шафқатсиз муносабат жиноят хисобланади. Катта миқдорда жаримага ва ҳатто озодликдан маҳрум қилишга сабаб бўлиши мумкин. Масалан, Германияда кучукларнинг ҳуқуқлари Конституцияда белгилаб кўйилган. Мамлакатимизда ҳам шу каби тартиблар амалда. Аммо бу камлик киляпти чоги. Тарбияни кучайтириш вужудга келган вазиятда энг самарали усуслубли хизмат қилиши мумкин.

— Маҳалламиизда бир-икки ҳолатда шундай вазиятга дуч келганман, — дейди Самарқанд шахридаги «Бешчинор» маҳалласи раиси Мехриздин Мирзаев. — Ёш болаларга дакки бериб, жониворларни кутқариб олганмиз. Аммо жазо билан иш битмайди. Болалигимиизда меҳнат дарсида биринчи қиладиган уй вазифамиз қушлар учун ин ясаш бўларди. Ҳар биримиз ясаган инлар мактабдаги дараҳтларга ўрнатилган. Кейин ўша индан

паноҳ топган жониворларга ўзимиз қарар эдик. Нон, дон олиб келиб берардик. Бундан ташқари, мактаб ва боғчаларда «жонли бурчак»лар бўлган. Шаҳар болаларини жониворлар билан танишишиш, уларда меҳр уйғотиш учун жуда ажойиб услуб. Айрим таълим даргоҳларида «жонли бурчак»лар кичик ҳайвонот боғига ҳам айланниб кетарди. Болалар жониворларни парваришилашган, ғамхўрлик қилишган. Шу боис меҳрли, шафқатли, ўзгалар ҳаёти, соғлиги учун масъулиятни хис киладиган авлод катта бўлган эди. Менимча, мазкур тажрибани қайта тиклаш керак. Меҳр уйғонмаса, шафқатизликларни тўхтатиб бўлмайди.

Бизнинг-ча, раиснинг фикрларида жон бор. Барча муаммоларнинг илдизи тарбияга бориб тақалишини яхши англаган ҳолда мазкур масалани ҳал этиш, болаларимизни имонли, инсофли этиб вояга етказиш учун ҳаракат қилмоғимиз лозим.

Улуғбек ИБОДИНОВ.

МАНЗАРА

ўй bogчasi ишга туширилди. Буларнинг барчаси маҳалладошларимиз оғирини енгил қилиб, рўзгорини бутламоқда.

Бурхон АЛИҚУЛОВ,
Шаҳрисабз туманидаги
«Тошбулоқ» маҳалла
фуқаролар йигини раиси.

«Адирликда балиқ етиштиряпмиз»

Маҳалла раиси лавозимига киришган илк кунларданоқ, энг аввало, ахолини тадбиркорликка қизиқтириш, хотин-қизлар бандлигини таъминлаш масалаларига ётибор қаратдик.

Хусусан, шу асосда ҳоким ёрдамчиси кўмагида ўндан зиёд фуқарога имтиёзли кредитлар ажратишга эришган бўлсак, хотин-қизлар фаоли ёрдамида аёлларимизга субсидия асосида тикув машиналари олиб бердик. Шунингдек, ҳудуддаги 124 хонадонда яшовчи 355 нафар

фуқаронинг боғдорчилик йўналиши бўйича доимий бандлиги таъминланди. 250 дан ортиқ оила ўз томорқасида янги истиқболли узум навларини етиштириши йўлга қўймоқда. Бундан ташқари, «Бир маҳалла — бир маҳсулот» тамоилии асосида ҳудуднинг адирлик

қисмида каврак экилди ва форель балиғи етиштиришга ихтисослашган ҳовузлар ташкил этилди. Бу эса яна ўнлаб кишиларнинг доимий даромад манбаига эга бўлишига имкон яратди. Колаверса, бу йил хисобидан маҳаллада 8 та савдо дўкони, 2 та хонадонда иссиқхона, 2 та

ДОЛЗАРБ МАВЗУ

Биз яшаётган ахборот асрида телекоммуникация воситалари, интернет хар соҳада беминнат дастёrimизга айланган. Хусусан, онлайн-дўконлар кундалик ҳәтимизда тез-тез мурожаат қиладиган воситадир. Аммо бу каби дўконлар қанчалик ишончли ва кулай? Одатдаги савдо нуқталари каби, agar онлайн-дўкондан харид қилган маҳсулотингиз маъқул келмаса, алмаштириш, қайтариб бериш имконига эга бўласизми?

ОНЛАЙН ХАРИД КУЛАЙ, АММО ХАВФЛИМИ?

Бугун ижтимоий тармоқнинг барча турларида, телеграм, фейсбуқ, инстаграмда шундай дўконлар гурӯҳ шаклида иш олиб боряпти. Оёқ кийимлар, аёллар либослари, болалар кийимлари билан савдо қилувчи онлайн-дўконларни кўп учратамиз. Бунинг сабаби оддий. Бозор расталарида, дўконларда савдо қилувчи тадбиркор интернетда иш бошласа, савдо маҳмусини қуриш, бинони ижарага олиш каби ташвишлар билан бошини қотирмайди. Яхши лойиҳа ва мавжуд маҳсулот билан қисқа фурсатда қўшимча даромад манбаига эга бўлади.

Аммо жараёнда айрим муаммолар учраши эҳтимоли йўқ эмас. Мисол учун, онлайн савдода сотиб олинган маҳсулот ёқмаса, уни қайтариб бериш ёки бошқасига алмаштириш имкони яратилганим?

«Электрон тижорат тўғрисида»ги қонуннинг 3-моддасига кўра, интернет-дўкон очганда ахборот тизимларидан фойдаланган ҳолда тузиладиган шартномага мувофиқ амалга ошириладиган товарлар (ишлар, хизматлар) олди-сотиди бўйича тадбиркорлик фаолиятини кўзда тутадиган электрон тижорат иштироқчисига айланлади. Юридик шахс ёки якка тартибдаги тадбиркор электрон тижорат сотувчиси бўлиши мумкин. Электрон тижорат шаклида амалга ошириладиган улгуржи ва чакана савдо «Улгуржи ва чакана савдо фаолиятини амалга ошириш тартиби тўғрисида»ги низом ва Узбекистон Республикасида чакана савдо қоидалари билан тартибга солинади. Онлайн тижорат воситасида «Электрон тижоратни амалга ошириш қоидалари билан тасдиқланган рўйхат»га мувофиқ айланмадан олиб қўйилган ёки айланмадаги

чекланган товарлардан бошқа хар қандай товар сотилиши мумкин.

Масалан, алкоголь ва тамаки маҳсулотлари ушбу рўйхатга киритилгани учун уларни интернет-дўкон орқали сотиш тақиқланади.

Афсуски, ўрганишларимиз давомида айни пайтда минглаб ноқонуний ва истеъмолчи ҳуқуқи химояланмаган онлайн савдо гурухлари борлигини аникладик. Масалан, уларнинг энг катта қисми телеграм тармоғида ишлапти. Ҳатто оддий фуқаролар хеч бир ҳуқуқий асоссиз гурухлар очиб, маҳсулотларни савдоси билан шуғулланмоқда. Буни ёмон томони юқоридаги савдоларда истеъмолчи ҳуқуқи кафолатланмаган. Шундай экан, онлайн савдода харидорлар эътиборга олиши керак жихатларга тўхтамиз. Ҳаётингизда илк марта кўриб турган у қадар катта бўлмаган сайтдан буюм сотиб олиш учун «Алоқалар» бўлимига кириш керак. У ерда нафакат электрон почта, балки телефон раками ва почта манзили (агар дўкон юридик шахс сифатида рўйхатдан ўтган бўлса, у мажбурий), СТИР раками, ҳисоб раками, ҳисоб очилган банк номи ва банк кўрсатилиши шарт.

Кўпгина интернет дўконларида харидорларнинг фикрлари билдирилган саҳифа мавжуд. Бирок сайтда ёзилгандарга жуда қаттиқ ишониш ярамайди: фикрлар қалбаки бўлиши мумкин.

Шунинг учун бироз вақтингизни сарфлаб, бошқа ресурслардаги фикрларни изланг. Кўпинча излаш каторларида дўкон номи ва «Фикрлар»ни ёзишининг ўзи кифоя. Агар дўконнинг инстаграм, твиттер ва бошқа ижтимоий тармоқларда ўз

саҳифаси бўлса, хештеглардан дўкон номини излаб қўринг. Агар харидорларнинг харид борасида омади келмаган бўлса, сиз уни тезда топасиз. Барча формулярда берилган фақат ижобий фикрлар сизни сергак тортириши керак. Амалиёт шуни кўрсатадики, табиатда барча мижозлар мақтаган дўконлар мавжуд эмас.

Ишончли интернет-дўкон мижоз дуч келдиган хатарларни иложи борича камайтиришга ҳаракат қиласи.

Шу боис сайтда харидор учун кафолатлар тўғрисидаги маълумот бўлиши керак. Буюртма учун зарур шахсий маълумотларнинг химоя қилинганми? Харид учун шартномага келишилаётганида имзоланадиган электрон келишув мавжудми? Агар товар сифатиз бўлса ёки юборилаётганида шикаст етказилса, пулингизни қайтариб беришадими? Товарни олгандан кейин пулини тўлса бўладими? Фирибгар дўкон ва бир кунлик сайлар бундай саволларга жавоб беришдан қочади. Агар сайтда тўловни фақат олдиндан ва оддий тўлов тизимлари (иккита тугманни босиш билан рўйхатдан ўтиш мумкин) орқали амалга ошириш мумкин бўлса, бу хавотирили белги. Расмий тўлов тизимлари билан ҳамкорлик килиш интернет-дўконлардан кўплаб ҳужжатларни тақдим этиши ва бир неча боскичли текширувлардан ўтишини талаб этади.

Сайтда тўловни амалга оширишнинг канча кўп шакли мавжуд бўлса, у билан ишлаш шунча хавфсиз. Агар керакли буюмни бозор нархидан иккни баравар арzonга топсангиз, бу ҳам ёлғон бўлиши аниқ. Сотувчи паст нархни товарнинг ноқонуний ўтказилиши (контрабанда, мусодара килинган, ўғирланган) деб тушунтирса, у билан алоқа қилмаган маъқул. Бу

фирибгар курбонига айланиш эҳтимолини оширади. Коидага кўра, кўплаб интернет-дўконларни текшириб қўриш учун илк 5 кадам етарили бўлиши керак. Керакли буюмга кўрқмасдан (биринчи марта товар ҳақини маҳсулот қўлга киритилгач тўлаш шарти билан) буюртма беришингиз мумкин. Агар харид жуда қиммат бўлса ва сиз ҳали ўз воситаларнинг учун хавотир олаётган бўлсангиз, текшириб кўришнинг бошқа усуллари бор. Бу сайтда дўкон домени қачон ва кимнинг номига рўйхатдан ўтказилганини кўриш мумкин. Агар домен бироз муддат олдин рўйхатдан ўтказилган бўлса ва жисмоний шахс чет элда истиқомат қиласа, бу ўйлаб қўриш учун яхши баҳона. Цитата килиш индексини билиб олиш мушкүр эмас. Масалан, ушбу инструмент ёрдамида турли ресурслар тўғрисидаги фикрларни билиш мумкин. Йирик дўконларда цитата килиш индекси бир неча мингни кўрсатади, қалбаки сайтда у нолга тенг бўлади.

Компания тўғрисидаги маълумотларни Давлат солик кўмитаси сайти орқали текширинг. Бунинг учун сайтнинг «Электрон хизмат» бўлимига кириб, «Контрагент ҳақида маълумот» пунктини танлаб, компания СТИР ёки асосий давлат рўйхати ракамини киритинг.

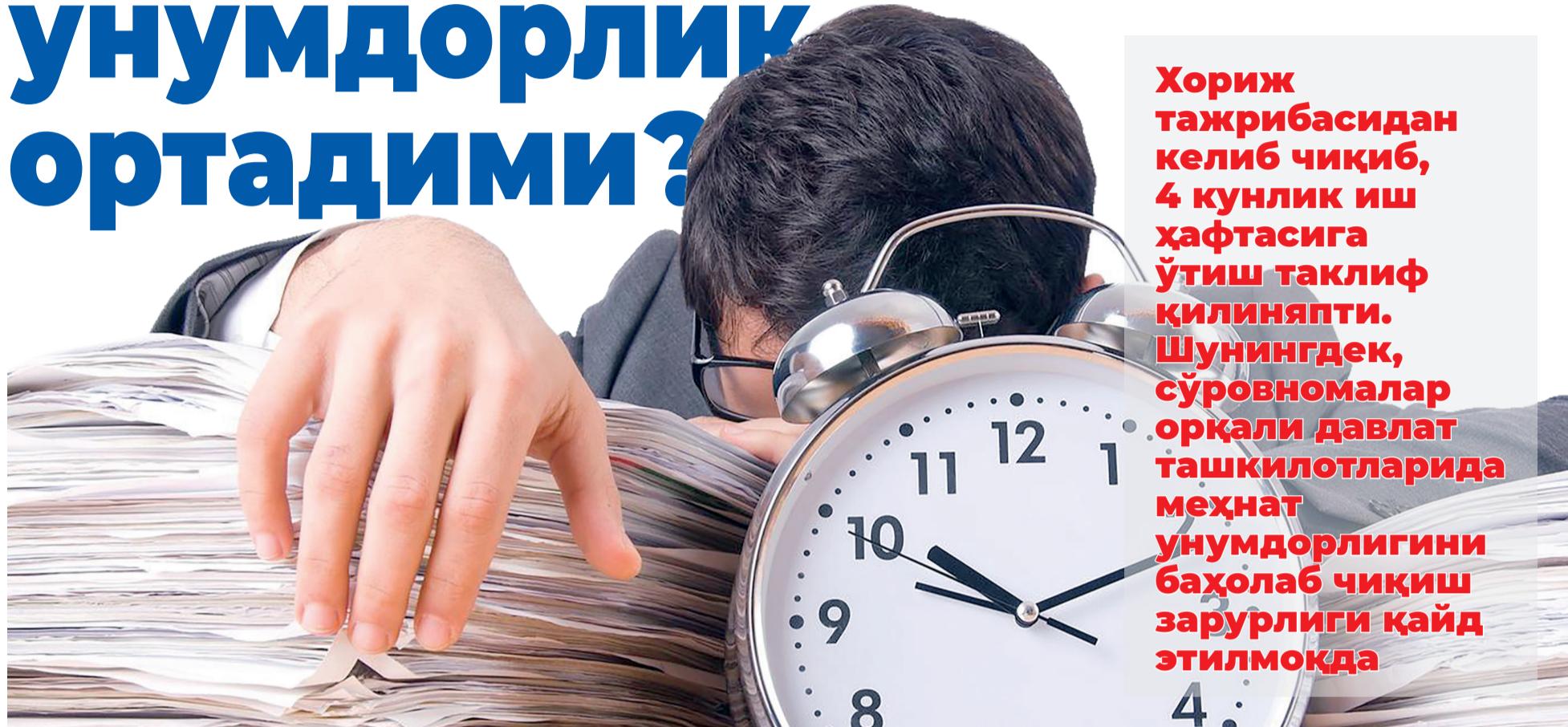
Шу йўл орқали компания рўйхатдан ўтган-ўтмаганлиги, у ҳозирда мавжудлиги ёки бошқа ташкилот маълумотлари сайтдан фойдаланаётганини билиш мумкин. Сиз дўконга 100 фоиз ишонч билдирисангиз, бу харид сизнинг кўнглингизга ёкишини кафолатламайди. Умидингиз пучга чиқмаслиги учун, аввало, маҳсулот ўлчамларни текширинг. Сурат маҳсулотларнинг ҳақиқиятни ёзишади. Сизнинг вазифангиз уни топишдан иборат.

Бир сўз билан айтганда, онлайн харид қанчалик қулай бўлса, шунчалик хавфли бўлиши мумкин. Фирибгарларга алданиб қолмаслик учун эҳтиёткор бўлганингиз яхши.

Мақсад ФАЙЗ.

РАКУРС

Иш куни қисқарса, унумдорлик ортадими?

**Хориж
тажрибасидан
келиб чиқиб,
4 кунлик иш
хафтасига
үтиш тақлиф
қилиньяпти.
Шунингдек,
сўровномалар
орқали давлат
ташкилотларида
мехнат
унумдорлигини
баҳолаб чиқиш
зарурлиги қайд
этилмоқда**

ХЎШ, ЎЗИ ГАП НИМАДА?
Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигига ўтказилган жамоатчилик кенгаши йиғилишида Президент ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси ректори Адҳам Бекмуродов хориж тажрибасидан келиб чиқиб, тўрт кунлик иш хафтасига ўтиш тақлифини билдириди. Ректорнинг сўзларига кўра, кўплаб хориж мамлакатларида бундай иш режимига ўтиш бўйича тадқиқотлар олиб борилмоқда. Қолаверса, А.Бекмуродовнинг қайд этишича, марказий давлат идоралари ва унинг ҳудудий бошқармалари ўртасида 500 дан ортиқ бир-бирини тақрорлайдиган функционал вазифалар бор. — Давлат идораси ходими

8 соатда қандай ишларни бажариши керак эди ва у ўша иш кунида нима қилди, деган савол билан ўрганинг олиб боришимиз керак, — **дейди Адҳам Бекмуродов.** — Тўғри, бу саволни ўртага ташлаганимизда тезда эътиroz билдиришиб, ўзи шу ўтирган одамларнинг фойдаси борми, деб сўрашади. Шундай сўровномалар орқали биз фойдаси бор ёки йўқлигини баҳолашимиз керак-да. Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ҳар бир ташкилотдаги штатларни ўрганиб чиқса, ташкилотларда бошқарувчи ва унинг ўринбосари, учта бўлим бошлиғи ва охирида бир ёки икки нафар ходим мавжудлигини кўради. Шу

ходим тепасида эса беш ёки олти нафар раҳбар бор. Тан олиш керак, бизда ходимнинг ойлик маошини ошириш учун унинг лавозимини кутаришга уриниш ҳолатлари кўп учрайди. **МАЪЛУМОТ УЧУН:** ҳозирда аксарият давлатлар тўрт кунлик иш хафтасини синовдан ўтказяпти. Жумладан, Япония, Исландия, Шотландия, Бельгия, Буюк Британия, Испанияда бу бўйича экспериментлар бошланган. Мисол учун, Исландияда тўрт кунлик иш хафтасига ўтища иш вақти 40 соатдан 35-36 соатгача қисқартирилган. Тадқиқот тажрибадан сўнг ишчиларнинг унумдорлик даражаси ошгани, турмуш сифати сезиларли даражада

яхшилангани, стресс ва чарчик камайганини кўрсатмоқда. **ХЎШ, БИЗДАГИ ВАЗИЯТ ҚАНДАЙ?** Бизнинг-ча, энг аввало, мамлакатимизда шанба ва якшанба кунларини ҳақиқий дам олиш кунларига айлантиришга эришиш зарур. Тан олиш керак, меҳнат унумдорлиги, ходимнинг фойдалилик даражаси ёки креатив ечимлар топиш масаласида, айниқса, давлат хизматида етарли муаммолар бор. Сабаблардан бири сифатида ходимнинг етарли дам олмаслиги ва стресс даражасининг юқори эканини рад этиб бўлмайди. **Шунингдек, ходим нега иш вакти тугаганидан кейин уйига шошилмаслигини аниқлаш керак:** ходим кунлик вазифани бажара олмайдими

ёки бошқарув кундалик вазифани тўғри қўймайдими? Ижтимоий ҳаётимиздаги жуда кўп масалалар айнан ходимларнинг меҳнат ҳукуклари бузилиши ортидан келиб чиқиши бор гап. Жумладан, иш вақтининг тайинсизлиги, яъни ҳар куни кечқурун соат 23-24 (ёки ундан ҳам кеч) гача ишлаш — фарзандлар тарбиясининг сустлашишига етаклайди, саломатликни-ку, гапирмаса ҳам бўлади. Дам олиш кунларисиз ишлаш эса руҳий зўрикиш ва оиласардаги нотинчилкларга олиб келади. Таътилсиз меҳнат, ўз навбатида, иш сифатининг кескин пасайишига олиб келади.

Санжар ИСМАТОВ.

Субсидия бўйича тақсимотни қайта кўриб чиқиш керак

Одамларимиз дехқончилик ортидан қун кечирали. Шунга монанд уларни анча вақтдан бери сув масаласи қўйнаб келарди. Тўғри, ичимлик сув бўйича муаммо йўқ, аммо томорқаларни сугориш учун сув керак эди. Бу йил оғирроқ келди, каналлар куриб қолган. Одамлар айни ҳосилни йиғишириб оладиган пайтда сув йўқлиги панд берди. Раис этиб сайланганимдан сўнг масала ечими бўйича ҳокимлик ва тегизли ташкилотларга тақлифлар киритдик. Кўп ўтмай, қўшни маҳалладаги каналдан сув тортиб келиш ишлари бошланди.

Ўрганишларимиздан аён бўлдики, худудларга субсидия, кредит ажратиш борасидаги тақсимотни қайта кўриб чиқиш керак. Дейлик, ҳозирда туманимиздаги маҳаллаларнинг айримларида 2 минг, бошқасида 3-4 минг, биз каби катта худудларда эса 6-7 минг нафар ахоли истиқомат қиласди. Бироқ, барча йигинларга,

масалан, 10 та субсидия ажратилади. Бу ўринда ахоли сонига қараб тақсимот қилинши керак. Қишлоқ ҳудуди бўлгани боис жиноятчилик деярли йўқ. Жорий йилнинг ўтган даври мобайнида 4 та оила ажрашиш бўйича ариза берди. Бир ойлик иш фаолиятимиз давомида уларнинг иккитасини яратширик. Бунда ҳар икки томоннинг

катталари билан маслаҳат қилдик. Нуронийлар орқали уларга насиҳат қилган пайтларимиз бўлди. Натижা яхши. Бугун ажралишларга сабаб бўлаётган кишиларга тури жарималар кўллаш борасида фикрлар айтияпти. Менимча, бу ўринда ота-оналар масъулиятини ошириш керак. Чунки ажрашаман, деган киши жаримани

қандай бўлмасин тўлаш йўлини топади. Бироқ унга катталар насиҳат қилса, ўрни келса, қаттиқўллик қилса, талаб қўйса, маҳалла фаоллари масала моҳиятини тўлиқ тушунтира олса, муаммога ечим топиш мумкин.

Облоберди НОРОВ,
Шоғиркон туманидаги
«Жуйнав» маҳалла
фуқаролар йигини раиси.

Mahalla

Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-куватлаш вазирлигининг ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газетаси

МУАССИС:
«Mahalla» nashriyot-matbaa uyi» МЧЖ

Ўзбекистон Республикаси
Президенти
Администрацияси ҳузуридаги
Ахборот ва оммавий
коммуникациялар агентлиги
томонидан
2019 йил 24 сентябрда
0019 рақами билан давлат
рўйхатидан ўтказилган.

Бош мухаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
«Mahalla» газетаси мухаррири
Санжар ИСМАТОВ
«Mahalla ko'zgusi» журнали
мухаррири:
Хайрулла АБДУРАҲМОНОВ
Дизайнер:
Абдулазиз АҲМЕДОВ

Таҳририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик шоҳкӯчаси, 59-йй.
Индекс: 100192
Телефонлар:
Қабулхона: 71 233-39-89,
Обуна бўлими: 71 233-10-92.
Баҳоси келишилган нарҳда.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-йй.
Ўлчами — А3, 2 босма табоқ.
10 980 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-718
Газета таҳририят компютер марказиди
саҳифаланди ва офсет усулида босилди.

12 3 4 5 6